

Souhrnná teritoriální informace Venezuela

Zpracováno a aktualizováno zastupitelským
úřadem ČR v Brasílii (Brazílie) ke dni 28.09.2011

Seznam kapitol souhrnné teritoriální informace:

1. Základní informace o teritoriu
2. Vnitropolitická charakteristika
3. Zahraničně-politická orientace
4. Ekonomická charakteristika země
5. Finanční a daňový sektor
6. Zahraniční obchod země
7. Obchodní a ekonomická spolupráce s ČR
8. Základní podmínky pro uplatnění českého zboží na trhu
9. Investiční klima
10. Očekávaný vývoj v teritoriu

1. Základní informace o teritoriu

1.1. Oficiální název státu

- Bolívarovská republika Venezuela
- República Bolivariana de Venezuela
- Státní svátek: 5. červenec Den nezávislosti (1811)

1.2. Rozloha

- Rozloha: 912.050 km², z toho 882.050 km² pevnina
- Hranice: 9 tisíc km (z toho s Kolumbií 2 219 km, s Brazílií 2 199 km, Guyanou 750 km, pobřeží 2 800 km, ostrovy)

1.3. Počet obyvatel, hustota na km², podíl ekonomicky činného obyvatelstva

- Počet obyvatel: 28,5 milionů (2009)
- Počet obyvatel na km²: 32
- Podíl ekonomicky aktivních obyvatel: 73 %

1.4. Průměrný roční přírůstek obyvatelstva a jeho demografické složení

- Roční přírůstek: 1,7 %
- Městské osídlení: 90 %
- Porodnost na ženu: 2,4
- Dětská úmrtnost: 20 na 1000 živě narozených
- Průměrná délka života: ženy 77 let, muži 71 let
- Gramotné dospělé obyvatelstvo 93 %
- Demografické složení:
 - 0–14 let 30 %
 - 15–64 let 65 %
 - nad 65 let 5 %

1.5. Národnostní složení

- 67 % míšenci, 21 % běloši, 10 % černoši, 2 % indiáni

1.6. Náboženské složení

- římsko katolické 96 %, protestanti 2,0 %, ostatní 2 % (islám, judaismus, buddhismus, ortodoxní křesťané)

1.7. Úřední jazyk a ostatní nejčastěji používané jazyky

- Úřední jazyk: španělština

- Další používané jazyky: angličtina, italština, portugalština

1.8. Administrativně správní členění země, hlavní město a další velká města

- Správní uspořádání: 23 států, 1 federální distrikt
- Hlavní město: Caracas (2,1 mil., s okolím 4,2 mil., založil v roce 1567 Diego de Losada)
- Další velká města:
 - Maracaibo (1,2 mil.)
 - Valencia (1 mil.)
 - Barquisimeto (0,7 mil.)
 - Maracay (0,5 mil.)
 - Ciudad Bolívar (0,3 mil.)
 - Barcelona (0,25 mil.)

1.9. Peněžní jednotka a její členění, používání jiných měn

Měna

Bolívar Fuerte (VEF, také BsF) = 100 centavos

Směnný kurs vůči USD

4,30 VEF/1 USD.

Devizový zákon stanoví jako jediné platidlo pouze místní měnu VEF (bolívar fuerte). V hotelových zařízeních a v turistických centrech je možno platit kreditní kartou. Hotely a turistická zařízení nesmějí přijímat cizí měny v hotovosti.

1.10. Státní svátky, obvyklá pracovní a prodejní doba

- 1. 1. Nový rok
- únor – karneval
- březen–duben – velikonoční týden
- 19. 4. počátek hnutí za nezávisť (1810)
- 1.5. Svátek práce
- 24. 6. Den armády - výročí bitvy u Carabobo (1821)
- 5. 7. Den nezávislosti (podpis Deklarace o nezávislosti 1811)
- 24.7. narození Simona Bolívara (1783)
- 12. 10. Den domorodého odporu (objevení Ameriky 1492)
- 25. 12. Vánoce

Pracovní doba záleží na druhu instituce či podniku. Nejvhodnější čas pro pracovní jednání je mezi 10:00 až 12:30 a 15:00 až 17:30, avšak z důvodu úspor elektrické energie byla v r. 2010 ve státní správě zavedena zkrácená pracovní doba, tj. od 8,00 do 13,00 hod. Je tedy třeba si zjistit pracovní dobu v tom kterém úřadu. V případě, že se již partneři znají, je zvykem projednávat obchodní záležitosti na pracovních obědech nebo večerech.

Prodejní doba ve velkých obchodních centrech je z důvodu úspor elektrické energie stanovena od 11,00 do 20:00, většinou po sedm dní v týdnu. Energetická krize však mění i otevírací dobu. Málokdy lze nyní najít menší obchody s potravinami, které jsou otevřeny i v sobotu a neděli. Směna peněz se doporučuje

provést ihned při přeletu ve směnárnách firmy Italcambio na letišti Maiquetía (turistický kurs: 4,30 Bs/1 USD). Banky nemají povolenou směnárenskou činnost.

Pokud jde o svátky, je lépe plánovat pracovní cesty do Venezuely tak, aby nepřipadly na konec roku (mezi 15. 12.–15. 1.), na polovinu února (karneval), na Velikonoce a období letních prázdnin.

1.11. Místní zvyklosti důležité pro obchodní kontakty

Ve výhodě je vždy zahraniční partner, který je schopen jednat v plynulé španělštině. Jednání v angličtině je často možné, nicméně nikdy není tak srdečné a efektivní. Pro úspěch obchodu je absolutně nezbytná osobní přítomnost obchodníka v teritoriu, nelze očekávat uzavření obchodu faxem či e-mailem.

V případě pracovně právní agendy, konzultací a poradenství v oblastech investic, daní či možných změn v systému cel se doporučuje využít služeb místního odborníka. Často takováto investice může zamezit velkým ztrátám či naopak najít cesty k úsporám. Rychlému postupu boliviarské revoluce se přizpůsobuje legislativa.

Venezuelská španělština patří k těm hůře srozumitelným a používá mnoho regionálních výrazů. Před cestou do Venezuely je proto vhodné navštívit webové stránky některých venezuelských periodik (například [El Universal](#), [El Nacional](#) atd.) a načerpat zde aktuální informace o dění v zemi i některé lokální výrazy.

Vnímání času je ve Venezuele daleko volnější než je tomu v ČR či v Evropě. Znatelné je to zejména u státních institucí. Velký důraz je kladen na vzhled partnera. Je vhodné se několikrát denně převlékat a úzkostlivě dodržovat osobní hygienu.

1.12. Podmínky využívání místní zdravotní péče českými občany a občany EU

Zdravotní péče pro české občany a občany EU na odpovídající úrovni je poskytována soukromými zařízeními a je třeba ji platit předem. Pokud zraněný nebo nemocný nemá u sebe hotovost v BsF či platnou mezinárodní kreditní kartu, není ošetřen ani v případě ohrožení života. Státní zdravotnictví je dlouhodobě na nízké úrovni a vzhledem k odchodu kvalifikovaných lékařů, akutnímu nedostatku léčiv či několikaměsíčnímu čekání na bezplatné ošetření je českým občanům jednoznačně doporučováno obracet se na soukromý sektor. Ve státním zdravotnictví pracuje (podle údajů vlády) přes 30 000 kubánských lékařů, z nichž mnozí mají pouze středoškolské vzdělání. Před cestou je tedy třeba uzavřít kvalitní zdravotní pojištění.

1.13. Víza, poplatky, specifické podmínky cestování do teritoria

Česká republika byla zařazena do seznamu zemí, jejichž občané mohou s platností od 3. 12. 2002 obdržet turistická víza formou bezplatné turistické karty DIEX 2. Tato karta umožňuje občanům ČR vstoupit na území Venezuely za turistickým účelem pouze s platným pasem a pobývat tam po dobu až 90ti dnů. Dobu pobytu na území Venezuely nelze prodloužit. Turistickou kartu obdrží cestující v letadle, či jiném dopravním prostředku, popř. na hraničních přechodech (upozorňujeme, že nemusí platit na některých malých hraničních přechodech z Kolumbie či Brazílie). Během pobytu v zemi nemůže turista vykonávat výdělečnou činnost.

- Simple Transeunte – vstup za jiným než turistickým účelem. Patří sem:
 - Transeunte de negocios (TR-N) – vstup za obchodním účelem, což je nutno doložit, pobyt do 180 dní u jednoho vstupu, do 90 dnů v případě multiple;
 - Transeunte inversionista (TR-I) – pro zahraniční investory registrované ve Venezuele u úřadu SIEI (dohled nad zahraničními investicemi), platnost 3 roky, multiple vstup;
 - Transeunte empresario industrial (TR-E-I) – pro podnikatele, jejichž zahraniční firma má ve Venezuele pobočku, vízum je multiple s platností 2 roky;
 - Transeunte familiar venezolano (TR-FV) – pro vstup příbuzných venezuelských občanů (manželů - svatba se odehrála v cizině) za účelem další legalizace pobytu ve Venezuele;

- Transeunte rentista (TR-RE) – pro cizí důchodce, kteří tráví část roku ve Venezuele (musí prokázat měsíční rentu 1 200 USD a 500 USD na každou další osobu ve společné domácnosti, vízum je na 1 rok pobytu (prodloužitelné), multiple;
 - Transeunte empleado domestico (TR-ED) – pouze pro domácí zaměstnance venezuelských diplomatů;
 - Transeunte estudiante (TR-E) – pro vstup za studijním účelem (nutno doložit), vízum je na 1 rok pobytu s možností prodloužení na cizinecké policii (DEX), multiple;
 - Transeunte religioso (TR-REL) – pro vstup za náboženskými (např poutními) účely, je nutno mít autorizaci ministerstva vnitra a spravedlnosti pro aktivity příslušné církve či sekty, vízum má platnost 1 rok, multiple;
 - Transeunte reingreso (TR-RI) – pro návrat cizinců, kteří zemi opustili v průběhu řízení o rezidenci (při návratu na turistické vízum by tyto osoby přišly o dosud akumulovaný čas bez opuštění země předepsaný k udělení rezidence), platnost je 6 měsíců, pouze pro 1 vstup;
 - Transeunte laboral (TR-L) – nevydává konzulát, k jeho udělení je nutná autorizace cizinecké policie DEX, je udělováno osobám za účelem zaměstnání ve Venezuele (nutno prokázat, že osoba je specialistou, který není v zemi k dispozici (aby byl chráněn místní pracovní trh před levnými silami ze zahraničí); netýká se mezinárodních umělců;
 - Transeunte familiar (TR-F) – pro příbuzné nositele některého z ostatních víz Transeunte, uděluje se vízum stejných charakteristik;
- Nositelům víza Transeunte může být udělen místní identifikační průkaz (Cédula de Identidad) úřadem ONI-DEX (cizinecká policie a identifikace občanů) Ministerstva vnitra a spravedlnosti. Bez tohoto průkazu si cizinci nemohou v zemi zřizovat bankovní konta, která jsou zcela nezbytná při zahajování podnikání ve Venezuele.
 - Visa de cortesía – týká se umělců k účasti na události mezinárodního charakteru, generální ředitelství konzulárních záležitostí místního ministerstva zahraničí autorizuje konzulát k vydání tohoto víza.

Přechodná víza (obchodní, studentské, pracovní, doprovodné) vydává úřad Ministerstva vnitra Dirección de Extranjería DEX. Je nutno si je vyžádat v oddělení odpovídajícím druhu víza na adrese:

Ministerio de Relaciones Interiores
Dirección General Sectorial de Extranjería, Edificio ONI-DEX.
Odpověď lze očekávat cca za 15 pracovních dní.

Přihlašovací povinnost cizinců na území Venezuely není zavedena.
Turistický letištní poplatek činí nyní 162 venezuelských bolívarů, tj. téměř 40 USD (platí se pouze v místní měně). Aktuální výši poplatků a ostatní informace možno zjistit na www.aeropuerto-maiquetia.com.ve.

Dovoz neobchodního zboží pro osobní spotřebu je osvobozen od celních poplatků. Dovoz a vývoz valut je zakázán a z valutového účtu je v bankách vyplácena pouze místní měna. Povinná směna valut zatím není zavedena. Zastupitelské úřady Venezuely v zahraničí někdy požadují při žádosti o vízum doložit solventnost žadatele. Požadavek prokazovat zajištění finančních prostředků pro pobyt ve Venezuele je zahrnut v požadavcích k žádostem o vízum a prokazuje se formou bankovní reference.
Z důvodů bezpečnostních i kvůli devizovým restrikcím se nedoporučuje přivážet větší množství hotovosti.

Dne 21. 2. 2003 bylo zavedeno opatření omezující volnou směnitelnost venezuelské měny – bolívaru a v lednu 2011 byla vyhlášena již druhá devalvace během jednoho roku. V současné době turisté mohou směnit USD za oficiální kurz 4,30 BsF (bolívar fuerte) za 1 USD (pouze v Italcambio). Vyměnit zpět bolívary na USD není možné.

Roční období: doba sucha – listopad až duben; doba dešťů – květen až říjen.
Dálniční poplatky se vybírají pouze v některých federálních státech. Hotelové sazby za jednu noc v bezpečných hotelích jsou v přepočtu od 200 do 400 USD, avšak ani hotely nesmějí přijímat cizí měnu. Je tedy třeba nejdříve (nejlépe na letišti) vyměnit peníze. Levná ubytovací zařízení nejsou zárukou bezpečnosti.

Není možno cestovat pouze s kopií dokladu. Cizinci musí mít neustále s sebou platný pas. Žádné fotokopie dokumentů nejsou místní policií ani jinými úřady akceptovány.

Bezpečnostní situace ve Venezuele je kritická. V zemi existuje vysoká kriminalita, jejíž závažnost a intenzita stále roste. Kromě častých drobných krádeží roste počet ozbrojených přepadení, únosů a vražd, a to i ve dne. V případě okradení či jiného poškození, je nutno se nejprve obrátit na policii a sepsat protokol. Podle počtu vražd je Venezuela druhé nejnebezpečnější město na světě (96 vražd na 100 tisíc obyvatel v r. 2009). V posledních letech je v průměru zabito kolem 15 až 19 tisíc lidí ročně.

Během pobytu v Caracasu se zásadně nedoporučuje pohybovat se pěšky po městě po setmění. Není vhodná návštěva okrajových čtvrtí Caracasu, tzv. „ranchitos“, které nemonitoruje ani místní policie.

1.14. Oblasti se zvýšeným rizikem pro cizince – vhodnost návštěvy s ohledem na politickou či jinou situaci v zemi

S ohledem na špatnou bezpečnostní situaci na hranici mezi Venezuelou a Kolumbií se nedoporučuje cestovat do pohraničních venezuelských oblastí Zulia, Táchira, Apure a Amazonas.

1.15. Kontakty na zastupitelské úřady ČR v teritoriu (včetně generálních či honorárních konzulátů) – popis spojení z letiště a z centra města

Nerezidentní ZÚ ČR sídlí v Brasília, hlavním městě Brazílie.

Fyzická adresa

Embaixada da República Tcheca
SES 805, Lote 21A
Asa Sul
CEP 70200-901
Brasília – DF, Brasil

Poštovní adresa

Embaixada da República Tcheca
Caixa postal 170
CEP 70359-970
Brasília – DF, Brasil

Tel.: (+55 61) 3242 7785 / 3242 7905
Konzulární pohotovost (mobil): (+55 61) 9162 6560
Fax: (+55 61) 3242 7833
E-mail: brasilia@embassy.mzv.cz
Web: www.mzv.cz/brasilia

Diplomatická působnost: pro Brazílskou federativní republiku, Surinamskou republiku, Bolívarskou republiku Venezuela, Guyanskou kooperativní republiku.

Konzulární působnost: pro Brazílskou federativní republiku (s výjimkou území spadajících do konzulárního obvodu Generálního konzulátu ČR Sao Paulo), Surinamskou republiku, Bolívarovskou republiku Venezuela a Guyanskou kooperativní republiku.

Provoz honorárního konzulátu ČR v Maracaibu byl dočasně přerušen z důvodů úmrtí honorárního konzula p. Manuela Graubarda. V jednání na zdejším MZV je kandidatura pí. Jacqueline Graubard, která by měla převzít tuto funkci po svém zemřelém otci ihned, jakmile bude schválena místními úřady.

CONSULADO HONORARIO DE LA REPUBLICA CHECA
Calle 64 No. 8A-64
M a r a c a i b o
Estado Zulia
Venezuela

telefon: 0058-261-7416156, 7434079, 7430744
fax: 0058-261-7413611, 7430721
mobil p. konzula 0414-3615961
e-mail: ipvmaracaibo@cantv.net

K cestě z letiště se doporučuje zásadně pouze oficiální taxislužba, (černé ford Explorer se žlutou etiketou na dveřích, bývalé Ticket Taxi – cena z letiště do Caracas je cca 150–250 BsF). Je třeba zvýšené opatrnosti a nenechat v žádném případě k sobě přistoupit pod jakoukoli záminkou jinou osobu mimo řidiče.

1.16. Kontakty na zastoupení ostatních českých institucí (Česká centra, CzechTrade, CzechInvest, CzechTourism)

V Bolívarovské republice Venezuele se nenachází žádná z výše uvedených českých institucí.

1.17. Praktická telefonní čísla v teritoriu (záchranka, dopravní policie, požárníci, infolinky apod.)

- Pohotovost: 171
- Policie:
 - POLICÍA DE CHACAO: +58-212-276 41 00, 276 41 71
 - GUARDÍA NACIONAL: +58-212-265 47 79, 264 37 12
- Ambulance:
 - SILVA tel.: +58-212-2657182, 9536661
 - DEL ESTE tel.: +58-212-265 02 51, 267 65 29, 265 07 50
- Záchranné služby: AEROAMBULANCIA tel.: 0058-212-993 25 41
- Hasiči: BOMBEROS CARACAS D.F. tel.: 171

1.18. Internetové informační zdroje

- www.asambleanacional.gov.ve Národní shromáždění
- www.bcv.org.ve centrální banka Banco Central de Venezuela
- www.veneconomia.com ekonomika Venezuely obecně
- www.mf.gov.ve Ministerstvo financí
- www.mem.gov.ve Ministerstvo energetiky a ropy
- www.mat.gob.ve Ministerstvo zemědělství a půdy
- www.corporacioncasa.com.ve Zemědělská zásobovací služba
- www.cvgin.gov.ve Corp. Venezolana de Guayana Internacional
- www.fedecamaras.org.ve Federace obchodních komor
- www.conindustria.org.ve Venezuelská konfederace průmyslu
- www.consecomercio.org.ve Consejo de Comercio
- www.bancomercantil.com týdenní bankovní a ekonomické informace
- www.caf.com Corporación Andina de Fomento
- www.bancoex.gov.ve banka pro zahraniční obchod
- www.seniat.gov.ve Finanční a celní úřad
- www.cadivi.gov.ve Komise pro přiděl deviz

1.19. Adresy významných institucí

ASAMBLEA NACIONAL

Esq. de Pajaritos, Edif. José María Vargas, 1er piso
Cerca de los Tribunales
Caracas
tel.: 0058-212-483 36 40, 483 36 44
web: www.asambleanacional.gov.ve

BANCO CENTRAL DE VENEZUELA

Las Carmelitas
Av. Urdaneta, Esquina Santa Capilla, Torre Financiera Banco Central de Venezuela
Caracas
tel.: 0058-212-801 51 11
web: www.bc.org.ve

BANCO DE DESARROLLO ECONÓMICO Y SOCIAL DE VENEZUELA – BANDES

Av. Universidad, Traposos a Colón, Torre BANDES
Caracas 1010
tel.: 0058-212-505 81 31
fax: 0058-212-505 80 97
web: www.bandes.gov.ve

BANCO PARA EL COMERCIO EXTERIOR – BANCOEX

Centro Gerencial Mohedano, Piso 1
Calle Los Chaguaramos
La Castellana
Caracas
tel.: 0058-212-277 46 11
web: www.bancoex.gob.ve

MINISTERIO DE P.P. PARA RELACIONES EXTERIORES

Esq. El Conde, Casa Amarilla
Caracas
tel.: 0058-212-806 43 11, 802 48 08
telefax: 0058-212-806 18 08, 806 45 77
web: www.mre.gov.ve

MINISTERIO DEL P.P. PARA LA ENERGÍA Y PETRÓLEO

Av. Libertador, Edif. PDVSA, La Campiña, Torre Oeste
Caracas
tel.: 0058-212-708 41 11, 708 72 73
(ministerstvo je současně sídlem nejvýznamnější státní organizace, ropné společnosti Petróleos de Venezuela s.a. – PDVSA)

MINISTERIO DEL P.P. PARA EL COMERCIO

Parque Central, Torre Oeste, Piso 10 al 14
Caracas
tel.: 0058-212-509 09 75, 509 09 32

MINISTERIO DEL P.P. PARA LA AGRICULTURA Y TIERRAS

Antiguo Banco de los Trabajadores de Venezuela, a 50 mts del
Pasaje Zingg
Caracas
tel.: 0058-212-509 05 72
web: www.mat.gob.ve

MINISTERIO DEL P.P. PARA LAS FINANZAS

Esq. de Carmelitas, Edif. Sede del Ministerio de Finanzas
Caracas

tel.: 0058-212-802 10 04
web: <http://www.mf.gov.ve>

MINISTERIO DEL P.P. PARA LA DEFENSA

Fuerte Tiuna
Caracas
tel.: 0058-212-607 19 26, 607 19 34, 607 16 00, 607 15 40
web: www.mindefensa.gov.ve

MINISTERIO DEL P.P. PARA LAS COMUNICACIONES Y LA INFORMÁTICA

Av. Veracruz con Calle Cali, Edif. CONATEL, Piso 6
Las Mercedes
Caracas
tel.: 0058-212-909 68 19, 909 03 22, 909 05 86
web: www.conatel.gob.ve

SERVICIO NACIONAL INTEGRADO DE ADMINISTRACIÓN ADUANERA Y TRIBUTARIA – SENIAT

Centro Comercial Mata der Coco, Edif. SENIAT, Piso 1
Municipio Chacao
Caracas
tel.: 0058-212-274 41 01, 41 02, 41 04
web: <http://www.seniat.gov.ve>

COMPAÑÍA ANÓNIMA VENEZOLANA DE INDUSTRIAS MILITARES – CAVIM

Calle Jalisco, Urb. Las Mercedes, Edif. CAVIM
Caracas
tel.: 0058-212-993 04 06, 993 13 82, 993 20 06
web: www.cavim.com.ve

CORPORACION VENEZOLANA DE GUAYANA INTERNACIONAL – CVG INTERNACIONAL

Carrera Guri con Calle Aro, Torre Alférez, P.B., Local 4
Puerto Ordaz
Estado Bolívar
tel.: 0058-286-962 62 63, 962 06 11
web: <http://www.cvgin.gob.ve>

CONSECOMERCIO

Edif. Cámara de Comercio de Caracas, Piso 6,
Av. Andrés Bello Blanco, Los Caobos a 50 mts. de la CTV
Caracas
tel.: 0058-212-576 91 11, 576 84 65
web: www.consecomercio.org.ve

FEDERACIÓN DE CÁMARAS – FEDECÁMARAS

Urb. El Bosque, Av. El Empalme, Edif. Fedecámaras, PH
Caracas
tel.: 0058-212-731 14 68, 731 17 11, 731 17 13
web: <http://www.fedecamaras.org.ve>

CONFEDERACIÓN VENEZOLANA DE INDUSTRIALES – CONINDUSTRIA

Av. Diego Cisneros, Edif. Centro Empresarial Los Ruices, Piso 3
Caracas
tel.: 0058-212-2372711
web: www.conindustria.org.ve

SEGADUANCA ASESORES ADUANEROS C.A. – SEGADUANCA

Av. Tocuyo, Qta. Natalia, Colinas de Bello Monte
Caracas
tel.: 0058-212-751 44 64, 753 40 81
web: www.segaduanca.com

2. Vnitropolitická charakteristika

2.1. Stručná charakteristika politického systému

Státní zřízení: federativní republika.

Platná ústava: vyhlášena 30. 12. 1999 (vypracována Ústavodárným shromážděním a schválena v referendu dne 15. 12. 1999).

Ústavní a politický systém: reprezentativní demokracie prezidentského typu s pěti vzájemně oddělenými mocemi: výkonnou, zákonodárnou, soudní, občanskou a volební, jejichž kompetence a vzájemné vztahy jsou definovány ústavou.

Moc výkonná: prezident volený na 6 let, který je hlavou státu a je zároveň odpovědný za výkon funkcí moci výkonné. Jmenuje a odvolává ministry, členy vlády-rady ministrů. Rada ministrů je orgánem prezidenta, její práci řídí výkonný viceprezident jmenovaný prezidentem a schvalovaný Národním shromážděním. Kromě výkonného viceprezidenta je dalších pět viceprezidentů.

Prezident: Hugo Rafael Chávez Frías (Movimiento Quinta República, nyní Partido Socialista Unido de Venezuela; zvolen poprvé 6. 12. 1998 dle ústavy z roku 1961, po přijetí nové ústavy znovu zvolen 30. 7. 2000 a poté v r. 2006 byl Hugo Chávez Frías zvolen na další období 6ti let; příští prezidentské volby se budou konat v r. 2012).

Viceprezident: Elías Jaua (též ministr zemědělství a půdy).

Moc zákonodárná: jednokomorové Národní shromáždění (Asamblea Nacional), zvoleno ve volbách 26. 9. 2010 (167 poslanců).

Moc soudní: představuje ji Nejvyšší justiční tribunál (32 soudců) a pět vyšších soudů, v každém státě jeden tribunál, soudci Nejvyššího justičního tribunálu jsou jmenováni prezidentem; dále tvoří moc soudní Generální prokuratura a ministerstvo veřejných záležitostí.

Moc občanská: její výkon je rozdělen mezi Morální výbor republiky (kontrolor), úřad Nejvyššího státního zástupce a Nejvyšší kontrolní úřad.

Moc volební: představuje ji Národní volební rada, v jejíž kompetencích jsou: vyhlašování a organizace voleb, dohled nad regularitou volební kampaně a volebního aktu, registrace kandidátů a voličů a kontrola financování politických stran. Volební systém: v zemi platí všeobecné hlasovací právo pro všechny občany starší 18 let; poslanci Národního shromáždění jsou voleni na 5 let ve všeobecných a přímých volbách (poměrná volba). Dne 23. 11. 2008 proběhly volby do místních zastupitelstev (guvernéři, starostové a místní zastupitelé). Poslední parlamentní volby se konaly 26. září 2010. Prezident je po změně zákona volen na 6 let (další prezidentské volby se budou konat v říjnu 2012).

Hlavní politické strany:

- Partido Socialista Unido de Venezuela – PSUV, tedy dříve Movimiento V. República – MVR – Chávezova strana, která se po prosincových volbách v r. 2007 konvertovala do PSUV. Jde o vládnoucí stranu
- dále Patria Para Todos – PPT,
- Convergencia,
- Movimiento al Socialismo – MAS,
- La Causa Radical – LCR,
- Partido Comunista de Venezuela – PCV
- Tyto strany jsou zastoupeny v parlamentu a dříve tvořily koalici spolu s PSUV. Nyní se od ní většinou distancují.

Opoziční strany:

- Un Nuevo Tiempo,

- Podemos,
- Primero Justicia,
- Acción Democrática – AD,
- Comité de Organización Política Electoral Independiente – COPEI,
- Proyecto Venezuela,
- Encuentro Nacional,
- opoziční část MAS,
- Unión,
- Bandera Roja,
- Alianza Bravo Pueblo
- jsou sdruženy v Mesa de Unidad Democrática (MUD).

2.2. Hlava státu (jméno, kompetence)

Prezident: Hugo Rafael Chávez Frías - 3.12.2006 zvolen pro druhé funkční období 2007 - 2013 (Partido Socialista Unido de Venezuela – PSUV).

Viceprezident: Elías Jaua Milan

Prezident republiky je zároveň odpovědný za chod vlády, která je orgánem prezidenta. Díky zákonu Ley Habilitante, kterým si nechal schválit zvláštní pravomoci, může vládnout pomocí prezidentských dekretů. Dle nové ústavy je prezident volen na šestileté období, a to neomezeně (může být volen opakovaně). Podmínkou pro zvolení prezidentem je věková hranice třiceti let, bezúhonnost a venezuelské státní občanství získané narozením.

2.3. Složení vlády

Ministerstvo - kancelář prezidenta: Érika del Valle Farías Peña
Ministerstvo zahraničních věcí: Nicolás Maduro Moros
Ministerstvo vnitra a spravedlnosti: Tareck El Aissami
Ministerstvo obrany: Carlos José Mata Figueroa
Ministerstvo plánování a financí: Jorge Giordani
Ministerstvo obchodu: Edmée Betancourt de García
Ministerstvo základního průmyslu a hornictví: José Salamat Khan Fernández
Ministerstvo cestovního ruchu: Alejandro Antonio Fleming Cabrera
Ministerstvo zemědělství a půdy: Juan Carlos Loyo Hernández
Ministerstvo vysokoškolského vzdělání: Marlene Yadira Córdova
Ministerstvo školství: Maryann del Carmen Hanson Flores
Ministerstvo zdravotnictví: Eugenia Sader Castellanos
Ministerstvo práce a sociálních věcí: María Cristina Iglesias
Ministerstvo dopravy a komunikací: Francisco José Garcés de Silva
Ministerstvo sídel a obydlí: Ricardo Antonio Molina Peñaloza
Ministerstvo energetiky a ropy: Rafael Darío Ramírez Carreño
Ministerstvo životního prostředí: Alejandro Hitcher Marvaldi
Ministerstvo vědy, technologie a lehkého průmyslu: Ricardo José Menéndez Prieto
Ministerstvo pro komunikaci a informatiku: Andrés Guillermo Izarra García
Ministerstvo pro komuny a sociální zabezpečení: Isis Ochoa Cañizales
Ministerstvo pro výživu: Carlos Osorio Zambrano
Ministerstvo kultury: Pedro Calzadilla
Ministerstvo sportu: Héctor Rodríguez Castro
Ministerstvo pro domorodé obyvatelstvo: Nicia Maldonado da Wayú
Ministerstvo pro ženy a rovnoprávnost pohlaví: Nancy Pérez Sierra
Ministerstvo elektrické energie: Alí Rodríguez Araque
Ministerstvo mládeže: María Pilar Hernández Domínguez
Ministerstvo pro vězeňskou službu: María Iris Varela Rangel
Ministerstvo pro veřejné bankovníctví: Rodolfo Clemente Marco Torres
Ministerstvo pro revoluční transformaci Velkého Caracasu: Francisco de Asís Sesto Novas

Složení vlády je aktuální k 1.8.2011

3. Zahraničně-politická orientace

Je podřízena Chávezovu projektu Socialismus 21. století. Venezuelská zahraničně-politická spolupráce je orientována na spřátelené země. Jsou to především Kuba, Nikaragua, Ekvádor, Argentina, Bělorusko, Írán a Čína.

3.1. Členství v mezinárodních organizacích a regionálních uskupeních

OSN (AIEA, FAO, IFAD, ILO, IMO, IMF, ITU, UNESCO, UPU, WHO, WMO), OAS, AEC, ALADI, OPEC, MAAE, BIRF, CFI, Skupina 77, INTERPOL, INTELSAT, CARICOM (pozorovatel), MERCOSUR (v jednání), UNASUR, ALBA.

3.2. Účast země na mnohostranných smlouvách a dohodách

Kromě integračních smluv uzavřela Venezuela některé významnější ekonomické multilaterální dohody:

- Dohoda o obchodě a investicích mezi Venezuelou a Kostarikou, Salvadorem, Guatemalou, Hondurasem a Nikaraguou (1991)
- Dohoda o obchodě a investicích mezi Venezuelou a Kolumbií a Kostarikou, Salvadorem, Guatemalou, Hondurasem a Nikaraguou (1993)
- Dohoda o obchodě a investicích mezi Venezuelou a CARICOM (1992)
- Dohoda ze San José mezi Mexikem a Venezuelou a zeměmi Karibské oblasti o dodávkách ropy (1980)
- Venezuela přistoupila v roce 1998 k Dohodě o globálním systému obchodních preferencí mezi rozvojovými zeměmi (Ženeva, 15. 11. 1997).
- Dohoda o přistoupení k MERCOSUR (2004)
- Dohoda o obchodě mezi národy mezi Venezuelou, Bolívií a Kubou (TCP) podepsaná v dubnu 2006

3.3. Přehled bilaterálních smluv s ČR (včetně data vstupu) – mimo smluv dle kap.7.1.

1. Dohoda o kulturní spolupráci mezi vládou ČSSR a vládou Venezuelské republiky z 25. 10. 1983
2. Základní dohoda o technické spolupráci mezi vládou ČSSR a vládou Venezuelské republiky z 3. 11. 1988
3. Ujednání mezi vládou České a Slovenské Federativní republiky a vládou Venezuelské republiky o zrušení vízové povinnosti pro držitele diplomatických a služebních pasů sjednané výměnou nót, č.j. 448/1991 Sb, z 11. 7. 1991
4. Dohoda mezi ČR a Venezuelou o podpoře a vzájemné ochraně investic, č. 99/1998 Sb, z 27. 4. 1995
5. Smlouva mezi ČR a Venezuelou o zamezení dvojího zdanění a zabránění daňovým únikům v oblasti daní z příjmu a majetku, č. 6/1998 Sb. z 26. 4. 1996
6. Memorandum o porozumění o rozvoji spolupráce v oblasti cestovního ruchu mezi Ministerstvem pro místní rozvoj ČR a Ministerstvem průmyslu a obchodu Bolívarovské republiky Venezuela, č. 128/2004 Sb.m.s., Praha ze 4. 11. 2002

Rozpracované smlouvy:

Memorandum o spolupráci mezi Ministerstvy životního prostředí ČR a Venezuely, první expertní jednání mezi oběma ministerstvy proběhlo v březnu 2006.

4. Ekonomická charakteristika země

4.1. Zhodnocení hospodářského vývoje za minulý rok, předpověď dalšího vývoje

V průběhu let 2009 i 2010 docházelo ve Venezuele k dalším posunům ve zrychlení legislativních kroků, které mají vést k vybudování tzv. Socialismu 21. století. V praxi to znamená především další upevnění osobní moci prezidenta Cháveze, urychlení vyvlastňovacích procesů, posilování pravomocí stranických a komunálních buněk a celkové kubanizace země, včetně osobní účasti kubánských poradců na rozhodovacích procesech politických, ekonomických, právních i bezpečnostních.

V roce 2010 zesílil dále ideologický útok na soukromé výrobce a na soukromé vlastníky, kteří jsou stigmatizováni jako ti, kteří se obohacují na úkor pracujících. Pokračuje vyvlastňování (a v mnoha případech i konfiskace) soukromého majetku, což se týká i zahraničních podniků, včetně firem EU. Na zabraných pozemcích, statcích a továrnách však stát nedokáže hospodařit, takže roste počet zemědělských i výrobních podniků ležících ladem a chátrajících. To, že mnoho firem zavřelo své brány, se začíná odrážet na trhu. I zboží venezuelského původu začíná chybět. Nahradit je zbožím importovaným není snadné – vzhledem k restriktivnímu devizovému režimu, kdy dovozce musí žádat o přiděl deviz. Přednostně jsou vyřizovány žádosti o dovozy tzv. preferenčních komodit (např. léky). I v r. 2010 se zpoždění v platbách za dovozy pohybovalo od 6 měsíců do 2 let. Své platební závazky už neplní v tuto chvíli ani stát a nákupy zboží řeší platbami z nových úvěrových linek (největšími věřiteli jsou Čína – 20 mld. USD a Rusko) a prodejem ropy ad futurum.

V zemi existuje forma společenského vlastnictví založená na kombinaci státního vlastnictví významných průmyslových odvětví a nosných oborů (těžba a zpracování ropy, železné rudy, bauxitu, uhlí a dalších nerostných zdrojů – zlato, diamanty), energetických závodů, telekomunikací, vyvlastněné zemědělské půdy (latifundií) a družstev (kooperativ) zaměstnanců s podílem na správě a řízení velkých podniků a středního a částečně i malého průmyslu. Právo na soukromé vlastnictví je ve Venezuele dlouhodobě a cíleně porušováno, dochází k násilnému vyvlastňování průmyslových podniků, které se, ne vždy vlastní vinou, dostaly převážně do druhotné platební neschopnosti, způsobené odkládáním plateb nebo prostým neplacením jejich dodávek do veřejného sektoru ze strany státu. Zákonodárství země umožňuje např. zaměstnancům soukromých firem, požádat úřady o převod těchto firem a jejich majetku do společného vlastnictví zaměstnanců, resp. družstev za tímto účelem vytvořených, a tudíž jejich převzetí zaměstnanci, družstvy nebo státem ve velmi krátké době. V průběhu let 2009 a 2010 už stále častěji začíná docházet nikoli k vyvlastňování, ale i ke konfiskaci. Zabavené a vyvlastněné majetky jsou v mnoha případech ponechány svému osudu, neboť stát je nedokáže řádně ekonomicky využít a pokračovat v původní produkci.

Venezuela je zemí se zcela mimořádným nerostným bohatstvím a ekonomickým potenciálem, který však není nevyužit. Důvody hluboké venezuelské krize nejsou primárně ekonomické, nýbrž politické. Vývoj venezuelské ekonomiky v r. 2010 je nutno posuzovat ze dvou zásadních hledisek. Především je třeba posuzovat tento vývoj s ohledem na dlouhodobější trendy vycházející z orientace venezuelské ekonomiky, z hlediska jejich komparativních výhod i závažných strukturálních problémů. Druhým faktorem je politika Chávezovy vlády provázená populistickými sociálními programy i zahraničně-politickými kroky, které se promítají do fungování ekonomiky. Příkladem je nepřátelská orientace vůči USA, třebaže se jedná o největšího obchodního partnera Venezuely, který reprezentuje přes 60 % objemu obchodní výměny země, především ve vývozu venezuelské ropy a ropných derivátů a v dovozu potravinářského a spotřebního zboží, strojů a zařízení pro nejdůležitější odvětví venezuelské ekonomiky. Totéž se týká i vztahů k dalšímu dříve významnému obchodnímu partnerovi – Kolumbii.

Venezuela je ekonomicky závislá na těžbě a exportu ropy (přes 90 % příjmů z celkového exportu). Příliv deviz z obchodu s ropou však i v r. 2009 klesal, což mělo dopad na návrh rozpočtu na r. 2010, který počítal cenou 40 USD za barel. Venezuelské vládě se v současné ekonomické krizi jen s největším úsilím zatím daří tlumit důsledky nepřírozené struktury ekonomiky, avšak na úkor výdajů určených pro sociální programy a podpory ideově spřízněným režimům, omezováním dovozu a snižováním devizových přidělů pro dovozce i soukromé osoby. Státní ropná společnost Petroleos de Venezuela (PDVSA) se stala státní pokladnou, z níž čerpá vláda veškeré prostředky na financování státních podpor obyvatelstvu i na financování ideologické expanze do zemí Latinské Ameriky.

Orientace na těžbu a export ropy, jakožto jediného a nosného odvětví hospodářství, vedla postupně již od 30. let minulého století k degeneraci ostatních sektorů ekonomiky; decimované zemědělství posílilo odchod obyvatelstva do měst s obvyklými následnými sociálními dopady. Dlouhodobý příliv deviz za export ropy neboli umělé nadhodnocení národní měny ovlivňovalo nepříznivě konkurenceschopnost venezuelského exportu a také domácího zboží na vlastním trhu ve vztahu k dováženému. Národní měna (bolívar) byla uměle nadhodnocena vůči USD. Tato situace byla již natolik neudržitelná, že počátkem roku 2010 venezuelský bolívar devalvoval a další devalvace se opakovala 31. 12. 2010, kdy byl zrušen duální kurz a zaveden jednotný: 4,30 VEF/1 USD.

Dlouhodobým a stále se prohlubujícím problémem Venezuely je už po několik let pokračující odliv kapitálu, mizivé přímé zahraniční investice a nízká úroveň vnitřních úspor a investic do produktivní sféry. Pro masivnější příliv přímých zahraničních investic do země nebyly a nejsou vytvářeny potřebné podmínky, zejména legislativa, která odrazuje zahraniční investory od tohoto trhu. I v r. 2010 rostl venezuelský import pro spotřebu na úkor importu do investiční činnosti, soukromé investice byly a jsou na velmi nízké úrovni a ze země odešla řada zavedených a významných mezinárodních podnikatelských subjektů.

Venezuela, jako členská země OPEC, není schopna dodržovat těžební ropné kvóty, stanovené na 3,2 mil. barelů denně a její produkce stále klesá. V r. 2010 se držela na hranici 2,3 mil. barelů (v r. 2008 těžila 2,4 mil. barelů denně). Ze 140 aktivních vrtů jich 50 provozuje státní ropná společnost (v r. 2008 provozovala sama Venezuela 81 aktivních vrtů) a zbývajících 90 je pronajato nadnárodním společnostem. Poklesla ze 4. místa žebříčku největších světových producentů ropy na 5. místo a její produkce stále nedosahuje úrovně z konce 80. let.

Vývoj venezuelské ekonomiky v r. 2010 poznamenaly další znárodňovací procesy. Zrychleným tempem pokračovalo vyvlastňování průmyslových podniků (i za přítomnosti armády) a vyvlastňování zemědělské půdy. Kromě řady dalších zákonů omezujících vlastnické vztahy ve výrobě i v soukromém životě byla schválena nová pozemková reforma, umožňující bezzemkům zabírat neobdělávanou půdu i násilně. Nelze očekávat výraznější zlepšení investičního klimatu, spíše naopak další zhoršení podmínek pro fungování soukromého sektoru v podnikání, nová restriktivní opatření v přidělovém systému deviz, omezování dovozů, licenční řízení, zvyšování daní, růst nezaměstnanosti a následné sociální nepokoje. Dosavadní vývoj nasvědčuje tomu, že se Chávezova vláda transformuje postupně v autokratickou vládu za pomoci kubánských poradců, jejichž počet ve všech sférách ekonomického, bezpečnostního a politického aparátu se odhaduje kolem 70 tisíc. V zahraniční politice je zřejmé další sbližování s castrovským režimem na Kubě, snaha o zvyšování vlivu Venezuely v Karibské oblasti a v dalších zemích LA (Bolívie, Ekvádor, Nikaragua, Honduras) výměnou za dodávky venezuelské ropy za preferenční ceny a za výhodných platebních a úvěrových podmínek.

V roce 2009 a 2010 byly zveřejněny další skutečnosti dokládající dříve jen tušené propojení vlády s kolumbijskou guerrillou (oddíly FARC a ELN) a ve Španělsku prokázané spojení venezuelského prezidenta Cháveze s ETA, včetně přímé finanční podpory, jakož i fakta o financování levicových režimů: v roce 2009 daroval 15-ti zemím celkem 8,35 miliard USD, a to: Antigua a Barbuda, Bělorusko, Bolívie, Kuba, Ekvádor, Gambie, Haiti, Honduras, Irán, Mali, Nikaragua, Paraguay, Dominikánská republika a Uruguay. Největším příjemcem Chavezových peněz v letech 2005–2009 byla Kuba (20,5 mld. USD). Tyto dary, které pokračovaly i v r. 2010 budí nevoli nejen u opozice, neboť dekapitalizované ekonomice finance chybí.

Investiční klima v zemi je na bodu mrazu, ztrácí se zájem v zemi investovat a rostou obavy z osudu nových investic, panuje značná obezřetnost ze strany těch několika málo tradičních investorských nadnárodních společností, které stále ještě pracují v těžbě a zpracování ropy, ve snaze zachránit alespoň něco z dříve vynaložených investic. Tyto obavy se ještě zvýšily po znárodnění klíčových sektorů národního hospodářství, tj. těžby a zpracování ropy, železné rudy, bauxitu aj. nerostných surovin, sektoru energetiky a telekomunikací, potravinářského zpracovatelského průmyslu a dalších odvětví. Odliv kapitálu v r. 2009 se odhaduje na 22,4 miliard USD, což je nejvíce za 11 let Chávezovy vlády. Ten pokračoval stejným tempem i v r. 2010.

Poté, co Standard and Poor's snížila v r. 2009 rating Venezuely na BB-, přistoupila v srpnu 2011 k dalšímu snížení na B+. Je to v důsledku nové metodologie, která klade větší důraz na politická rizika. Dle vyjádření agentury ve Venezuele běžně dochází ke změnám ekonomických pravidel a znárodnování.

Výhled byl však označen jako stabilní, politická rizika jsou do určité míry kompenzována obrovskými zásobami ropy.

I přes růst cen ropy v r. 2010 se odhaduje, že země zaznamenala propad HDP o -2,7 %. Nepříznivý vývoj zaznamenala i inflace, která dosáhla výše v r. 2009 29,5 % a ani v r. 2010 nebyla splněna vládní meta 22 % inflace; inflace znovu dosáhla 30 % a zřejmě se – vzhledem k devalvaci – nezastaví ani v r. 2011. Tak vysoká inflace několik let za sebou je nejhorším výsledkem v regionu Latinské Ameriky a v zemi nejvyšší za posledních 13 let. Venezuelskou inflaci generuje nedostatek zboží způsobený omezením vlastní výroby a propadem importu z důvodu restriktivní devizové politiky. Převís poptávky tak tlačí na růst cen.

Obdobně nepříznivý vývoj byl zaznamenán u nezaměstnanosti, která dlouhodobě osciluje mezi 10–15 % práceschopného obyvatelstva, není však kalkulována podle mezinárodních standardů. Podle ekonomických expertů dosahuje skutečná nezaměstnanost minimálně 30 %, přičemž prezident Chávez zahájil své období vlády v r. 1999 s nezaměstnaností 11 %. Neexistují žádné státní programy, které by napomáhaly řešit tíživou sociální situaci obyvatel, s výjimkou několika tzv. misí ve zdravotnictví a školství, které jsou více méně realizovány kubánskými vládními organizacemi s nevalným výsledkem. Přesto vláda oznámila, že nezaměstnanost klesla na pouhých 6 %. K nedůvěryhodnosti tohoto údaje přispívá vysoké procento osob zaměstnaných v tzv. neformálním sektoru, které je zřejmě uváděno mezi zaměstnanými.

4.2. Základní makroekonomické ukazatele za posledních 5 let (HDP/obyv., vývoj objemu HDP, podíl odvětví na tvorbě HDP, míra inflace, míra nezaměstnanosti)

Tvorba HDP 2006-2010 (ceny 1997, mld. Bs)

	2006	2007	2008	2009	2010
ropná činnost	7,108	6,870	7,072	6,550	6,554
neropná činnost	38,474	42,213	44,602	43,829	43,126
- hornictví	0,355	0,360	,339	0,304	0,264
- průmyslová výroba	8,463	8,834	8,960	8,383	8,095
- elektřina a voda	1,191	1,222	1,283	1,336	1,258
- stavebnictví	3,242	3,916	4,328	4,318	4,018
- obchod a opravárenství	5,081	5,873	6,079	5,581	5,243
- doprava a skladování	1,868	2,107	2,163	1,981	1,940
- komunikace	1,982	2,418	2,944	3,300	3,560
- finanční instituce, pojišťovnictví	2,306	2,692	2,493	2,456	2,269
- movité průmyslové služby, pronájem	5,052	5,476	5,584	5,523	5,485
- veřejné a sociální služby	2,629	2,903	3,184	3,248	3,243
- služby vlády	5,799	6,144	6,469	6,625	6,798
- soukromé zemědělství, hotely	3,109	3,314	3,513	3,496	3,459
minus: zprostředkovatelské finanční služby	2,609	3,051	2,743	2,728	2,512
daň netto z výrobků	5,553	6,506	6,850	6,270	6,126

Celkem	51,166	55,591	58,525	56,650	55,807
---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------

Pramen: Banco Central de Venezuela

Základní makroekonomické ukazatele

	2006	2007	2008	2009	2010
HDP (mld. USD, běžné ceny)	183,5	226,5	311,1	326,1	387,9
HDP roční růst (%)	9,9	8,2	4,8	- 3,3	- 1,9
HDP na obyvatele (USD, běžné ceny)	6.788	8.243	11.138	11.490	13.451
HND na obyvatele (USD, parita kupní síly)	11.010	12.250	12.800	12.170	11.950
Inflace p.a. (%)	13,7	18,7	31,4	28,6	n/a
Vývoz zboží a služeb (% HDP)	36	31	31	18	n/a
Dovoz zboží a služeb (% HDP)	22	26	20	20	n/a
Bilance běžného účtu (mld. USD, běžné ceny)	26,4	18,0	37,3	8,5	n/a
Přímé zahraniční investice (mil. USD, běžné ceny)	- 508	1.008	350	- 3.105	n/a
Reálná úroková míra (%)	- 2,1	2,6	- 6,6	10,6	n/a
Oficiální rozvojová pomoc (mil. USD, běžné ceny)	62,9	77,7	59,2	66,8	n/a
Celkové rezervy, vč. zlata (mld. USD, běžné ceny)	36,7	33,7	43,0	34,3	n/a
Zahraniční zadluženost (mld. USD, běžné ceny)	43,7	45,8	50,1	54,5	n/a
Dluhová služba (% vývozu zboží a služeb)	13,1	7,1	5,7	6,4	n/a
Nezaměstnanost	9,3	7,5	6,9	7,6	n/a

Pramen: Světová banka

4.3. Průmysl – struktura, tempo růstu, nosné obory

Nejdůležitějšími obory průmyslu jsou odvětví zaměřená na využívání nerostného bohatství Venezuely. Kromě světově významných zásob ropy a zemního plynu má Venezuela značné zásoby železné rudy, bauxitu, mědi, uranu, uhlí, zlata, diamantů a niklu. Venezuela dále těží také fosfáty, síru, sádku, sůl, kaolín, křemičité písky aj.

V těžebním a zpracovatelském průmyslu je soustředěna převážná část průmyslové výroby do Orinockého pásu (Faja de Orinoco) kolem měst Ciudad Bolívar, Puerto Ordaz a San Felix. V této guayanské oblasti působí celá řada státních firem sdružených do CVG Internacional – Corporación Venezolana de Guyana, společnosti na těžbu a zpracování bauxitu a hliníků VENALUM, BAUXILUM, ALCASA, ALUCASA, CARBONORCA, ALUNASA, CABELUM, podniky na těžbu železné rudy FERROMINERA a FESILVEN, na těžbu a zpracování zlata, stříbra a mědi MINERVEN, vápenců CONACAL aj. a dále elektrárny státních firem CADAPE a EDELCA, čínské firmy těžící zlato v koncesi, ruský Rusal v dolech na těžbu a zpracování bauxitu a výrobu aluminia. Nové koncese na těžbu plynu dostaly běloruské firmy, koncesi na těžbu uranu Irán.

Venezuela měla rozvinutý průmysl petrochemický, automobilový (montovny automobilů General Motors, Ford, Toyota, Mitsubishi-Hyundai z dovážených náhradních dílů a komponentů a nákladních aut Volvo, Mack), dále průmysl stavebních hmot, výrobu cementu i chemický průmysl; z odvětví lehkého průmyslu pak průmysl potravinářský, zpracovatelský a farmaceutický. Tyto firmy, stejně jako tradiční průmyslová odvětví jako průmysl textilní, kožedělný, plastikářský a sklářský jsou v útlumu, nebo zavírají. Všechna tato odvětví průmyslové výroby jsou postižena akutním nedostatkem deviz potřebných pro dovozy komponentů a náhradních dílů do montoven, rehabilitaci produkčního parku a nedostatkem nových investic.

Nejdůležitějším odvětvím venezuelského hospodářství je **ropný průmysl**, který je od r. 1975 v rukou státní společnosti Petróleos de Venezuela (PDVSA). Firma PDVSA v posledních letech financuje většinu státních sociálních programů a příjmy z ropy kryjí i venezuelské finanční dary poukazované do zahraničí.

Venezuela má v současnosti největší zásoby extratěžké ropy na světě (ověřené zásoby se v r. 2009 odhadovaly na 315 mld. barelů). Její denní těžební kapacita je 3,2 mld. barelů, avšak udržuje denní těžbu na průměrné úrovni kolem 3 mil. barelů denně, v r. 2009 byla denní produkce 2,3 mil. barelů, stejně jako v r. 2010. Má 2 600 aktivních nalezišť, 31 000 vrtů, z toho aktivních 18 000 a produkční kapacitu surové ropy 3 560 tisíc barelů denně.

Jsou otvírány stále nové vrty: v oblasti zvané pruh Boyacá (6 těžebních lokalit), Junín (10) Ayacucho (7), Carabobo (4). Udělování licencí je pro vládu politickým nátlakovým nástrojem.

Nejvýznamnější těžební oblasti ropy a zemního plynu:

- Východní pánev. Oblast Orinockého pásu (Faja de Orinoco) – z produkční kapacity ropy 1 700 tisíc barelů denně těžila v této oblasti 530 tisíc barelů denně z několika ložisek, a to prostřednictvím 5 smíšených společností (v nich má většinu PDVSA). Nová ložiska využívají (hl. Junín 6 a Junín 4, Junín 2, Carabobo) firmy ruské, čínské, běloruské, vietnamské. O licence v této oblasti mají zájem i firmy portugalské, španělské, malajsijské, brazilský Petrobras, norské podniky, francouzské, kubánské, americké, chilské, argentinské, uruguayské, britské i ekvádorské a jihoafrické. Pokud jde o plyn – těží se zde 4,9 mil. kubických stop denně.
- Pánev Maracaibo – produkční kapacita ropy 1 699 tisíc barelů denně a plynu 2,1 mil. kubických stop denně. Zde těží PDVSA, ENI, Repsol, Chevron Texaco.
- Pánev Barinas – Apure – produkční kapacita ropy 145 tisíc barelů denně a plynu 10 mil. kubických stop denně.

Největším odběratelem v r. 2009 byla Čína, Indie, USA. USA se snaží své dovozy diverzifikovat tak, aby se snížila jejich závislost na venezuelské ropě. V r. 2010 činila venezuelská ropa 17 % amerických dovozů ropy.

Zásoby **zemního plynu** činí 4 315 bilionů kubických metrů, produkce 28,9 bilionů kubických metrů.

Železná ruda je po ropě druhým nejdůležitějším surovinou těženou ve Venezuele. Celkové zásoby železné rudy se odhadují na 1,8 mld. tun, těžba činí 17 milionů tun a jsou soustředěny na jihu státu Bolívar. Tento stát se na národní výrobě oceli podílí 90 % s 3,4 miliony tun ročně.

Důležitým odvětvím je těžba a zpracování bauxitu, produkce primárního hliníku činí 17,6 milionů tun. Ověřené těžitelné zásoby bauxitu dosahují 140 milionů tun, odhadované zásoby 1 670 milionů tun. Těžba bauxitu se začala rozvíjet již v 60. letech ve spolupráci se zahraničními investory, díky nízkým vstupním nákladům patří venezuelská produkce hliníku mezi nejlevnější na světě.

Dále se těží **uhlí, zlato a diamanty**, roční produkce zlata dosahuje výše cca 12 tun a diamantů 141 tis. karátů.

Ověřené a těžitelné zásoby **uhlí** dosahují 528 milionů tun, největší ložiska se nacházejí v západní části země, ve státech Táchira a Zulia. Produkce uhlí dosahuje 8,1 milionů tun a spotřeba 0,1 milionu tun.

Počet podniků průmyslové výroby v zemi soustavně klesá, hlavní příčinou tohoto stavu je politická a právní nejistota vyplývající z procesu změny společenského vlastnictví soukromého na společné. Svoji roli ovšem hrají i další faktory, jako je nízká poptávka, odliv zahraničního kapitálu ze země, stále omezenější přístup k devizám, licenční dovozní restrikce a certifikace dovozů.

Značným tempem se naopak zvyšuje objem průmyslové spolupráce Venezuely s Íránem, Čínou, Ruskem a Běloruskem, zejména v těžebním, ropném a zpracovatelském průmyslu, v nových průmyslových provozech, energetice, výstavbě infrastruktury, ve výrobě nákladních vozů a traktorů apod.

4.4. Stavebnictví

Stavebnictví je jedním z oborů, který se sice dokázal úspěšně rozvíjet v podmínkách ekonomické a politické krize Venezuely v letech 2000–2001, avšak v letech 2003–2004 zaznamenal pokles v důsledku všeobecné stagnace. Stavební činnost byla omezena převážně na výstavbu bytů pro sociálně nejslabší skupiny obyvatelstva. Rok 2006 se vyznačoval stavební konjunkturou vyjádřenou rekordním růstem HDP v tomto odvětví téměř 30 %, nicméně tato konjunktura významněji nepřispěla ke snížení nezaměstnanosti v oboru. V roce 2007 kleslo tempo růstu stavebnictví na 13,3 % a klesá i nadále. Vládě se nedaří realizovat slíbené projekty, které měly znamenat stovky tisíc nových bytů. V r. 2009 a 2010 byly podepsány nové kontrakty na výstavbu sídlišť, která vybudují běloruské firmy. Realizace jde však pomalu, neboť po vyvlastnění cementáren klesla výroba cementu, po paralyzaci železářských kolosů v orinocké pánvi nejsou armatury apod., takže se stavební materiál musí dovážet z Běloruska.

4.5. Zemědělství – vývoj, struktura

Venezuela má velmi příznivé klimatické podmínky pro rozvoj zemědělské výroby, ve které je v současnosti zaměstnáno necelých 10 % práceschopného obyvatelstva. Negativním momentem se stal Zákon o zemědělské půdě z roku 2001, který zpochybnil principy soukromého vlastnictví půdy a s argumentem, že se jedná o nedostatečně obdělávanou a ladem ležící zemědělskou půdu, vytvořil podmínky pro nastartování procesu vyvlastňování půdy soukromých vlastníků. V zájmu tzv. veřejného užitku umožnil tento zákon zahájit proces obsazování zemědělských usedlostí v soukromém vlastnictví bezzemky a hromadné vyvlastňování bez ohledu na ústavu republiky, která má zaručovat nedotknutelnost soukromého vlastnictví. Dochází k zakládání družstev bezzemků, kterým je přidělována, za přítomnosti armády, násilně odňatá zemědělská půda. Tento proces vyvlastňování odrazuje zahraniční i domácí investory do zemědělství, stejně jako je tomu v jiných odvětvích ekonomiky.

K hlavním plodinám patří káva, kakao, kukuřice, rýže, cukrová třtina, a dále pak tropické produkty jako banány, pomeranče, melouny, ananas, papaya a exotické květiny.

V oblasti živočišné výroby je významný chov hovězího a vepřového dobytka a drůbeže, na vnitřním trhu se však objevuje v posledních letech nedostatek masa a masných výrobků, klesá národní produkce a roste dovoz z okolních LA zemí, hlavně z Brazílie. Významný je také rybolov.

Orná půda představuje 4 % z celkové rozlohy země, osevní plocha pouhé 21 %, pastviny pokrývají 12 % plochy, lesy a pralesy 34 %, ostatní půda představuje 41 %.

Plánované investiční projekty do zemědělství spočívají ve financování především z Hospodářského a sociálního fondu rozvoje země (FONDESPA) nově zakládaných kooperativ zaměstnanců v odvětví cukrovarnictví (s původně českou technologií dodávanou v minulosti na Kubu) Complejo E. Zamora a Rio Cojedes, dále zavlažovacího systému El Diluvio a rozvoje strojírenského agroindustriálního sektoru.

4.6. Služby

Vcelku úspěšně se rozvíjejí služby v bankovníctví, finančním sektoru a v pojišťovnictví, ale i zde dochází k transformaci ve prospěch tzv. kooperativ společného užitku, vznikají nová družstva v pojišťovnictví, společné bankovní úvěrové instituce s íránskými, ruskými a čínskými partnery, bilaterální bankovní ústavy s Kubou apod. Začátkem r. 2009 byl zahájen proces znárodnění bank se zahraničním kapitálem (Banco de Venezuela, Banco Industrial de Venezuela aj.), který pokračoval i v r. 2010 (Banco Federal).

4.7. Infrastruktura (doprava, telekomunikace, energetika – z toho jaderná)

Doprava

Vzhledem k nízkým cenám benzínu v dopravě, zcela jednoznačně převažuje silniční doprava nad dopravou železniční. Silniční doprava je nerovnoměrná, relativně hustá je na severu území, téměř neexistující v Amazonii na jihu. Zemí probíhá od severu k jihu transamerická dálnice.

Silniční doprava

Z celkové délky silniční sítě 135.000 km jsou 35.000 km hlavní silniční sítě a 100.000 km silniční sítě zemědělskou. V hlavní silniční síti jsou vybudovány vozovky s asfaltovaným povrchem v délce 26.000 km, 5.000 km se štěrkovým povrchem a s nepevněným povrchem 3.000 km. V zemědělské silniční síti je pouze 15.000 km s asfaltovým povrchem, zbývajících cca 85.000 km je s povrchem štěrkovým nebo nepevněným. Největší hustota silniční sítě je na severu země, zejména v oblasti hlavního města a střední pobřežní oblasti.

Byly realizovány projekty silniční infrastruktury (především dálniční úseky) ve státech Cojedes, Miranda, Vargas, Táchira, Sucre, Aragua a hlavních zemědělských silnic v zemědělsko chovatelských státech Barinas, Cojedes a Apure.

Železniční doprava

Železniční síť je velmi řídká, železnice jsou v podstatě vybudovány jen v guayanské průmyslové oblasti ve státě Bolívar a určené pro nákladní přepravu surovin. V provozu je také několik kratších, méně významných regionálních úseků ve střední a západní části země, zejména v pobřežní obydlené oblasti.

V rámci plánu národního železničního rozvoje se realizuje výstavba železniční sítě, která bude spojoval hustě obydlené oblasti s produkčními zónami a je plánována na 20 let. Dále se plánují železniční propojení s Kolumbií a Brazílií. Projekty výstavby národní sítě železniční dopravy jsou tvořeny těmito železničními osami:

- centrální systém – Osa Ezequiel Zamora – I. etapa úsek Caracas – Tuy Medio – 41 km – v provozu od října 2006
- II. etapa úsek Puerto Cabello – La Encrucijada – 108,8 km ve výstavbě, dále bude vybudováno propojení trati San Juan de los Morros – Calabozo – Cabrita
- středozápadní systém – Osa Simón Bolívar – úsek Acarigua – Turén 46 km a úsek Puerto Cabello – Barquisimeto – 240 km v rekonstrukci
- Osa Parque Recreacional – El Encanto – úsek Los Teques – Parque El Encanto – 7 km v rekonstrukci – pro rekreační využití
- Osa Puerto Bolívar – Sabana de Mendoza – úsek Puerto Bolívar – Maracaibo – Ciudad Ojeda – Sabana de Mendoza – 210 km ve výstavbě, včetně mostu železničního a silničního přes jezero Maracaibo (most Nigale)
- Osa Ciudad Guayana – Manicuaire – úsek Puerto Ordaz – Maturín – Puerto de Aguas Profundas (Manicuaire) – 320 km včetně mostu přes Orinoko (most Orinoquia)

Letecká doprava

Velmi rozšířená je letecká doprava, v zemi je více než 400 letišť, ne všechna mají zpevněnou přistávací plochu. S pevnou přistávací dráhou je v provozu 60 letišť, z toho 11 pro mezinárodní leteckou přepravu. V zemi je přes 30 národních a mezinárodních leteckých linek, národní linky jsou obsluhovány společnostmi AEROEJECUTIVOS, AEROPOSTAL, AEROTUY, AIR VENEZUELA, ASERCA, AVENSA/SERVIVENSA, AVIOR, CONVIASA (Consortio Venezolano de la Industria Aeronáutica y Servicios Aéreos), LAI (Líneas Aéreas Industriales), LASER, RUTACA, SANTA BARBARA a SASCA.

Letecký park je zastaralý a špatně udržovaný.

Nejvýznamnějším letištěm je mezinárodní letiště Maiquetía /Caracas/, další jsou v Maracaibu, Valencii, Puerto Cabello, Barceloně, Coru, Maturínu, Méridě, San Antoniu de Táchira, El Yaque v Porlamaru a v Amazonii Icabar, El Dorado a Puerto Ayacucho.

Lodní doprava

Pro lodní dopravu využívá Venezuela celou řadu námořních a říčních přístavů, nejdůležitější jsou námořní přístavy La Guaira (stát Vargas), Puerto Cabello (stát Carabobo), říční Puerto de Ciudad Bolívar (stát Bolívar), námořní Puerto de Guanta (stát Ánzoategui), Puerto de Guaraná (Paraguaná – stát Falcon), Puerto de la Ceiba (stát Trujillo), Puerto de Maracaibo (stát Zulia), Puerto de Muaco (La Vela de Coro – stát Falcon), Puerto de Sucre (Cumaná – stát Sucre), Puerto Internacional El Guamache (Porlamar – stát Nueva Esparta) a Puerto Pesquero Internacional de Guiria – stát Sucre).

V provozu jsou tři linky trajektu, které spojují La Guairu, Puerto La Cruz a Cumaná s ostrovem Margarita a dále existuje linka spojující Cumaná s Arrayou. Od r. 2002 je v provozu trajekt mezi Venezuelou, Arubou a Curazaem, který je vypravován z přístavu La Vela de Coro (Puerto de Muaco) ve státě Falcon.

Venezuela má dále 38 přístavů spravovaných státní ropnou společností PDVSA, 9 říčních přístavů, 12 přístavů pro přepravu cementu, 16 přístavů pro přepravu ryb a 5 přístavů určených pro osobní přepravu. Venezuela vlastní obchodní flotilu o celkovém výtlaku 1 200 TPM, z toho 2/3 představují ropné tankery.

Městská doprava

V Caracasu, v Los Teques, ve Valencii a v Maracaibu je vybudováno metro, v příměstské a městské zóně Méridy hromadná trolejbusová doprava. Ve výstavbě je systém hromadné povrchové přepravy v Barquisimetu. Na technickém vybavení metra v Maracaibu se výrazně podílel český dodavatel vlakových souprav Siemens s.r.o. Praha a výrobce železničních kolejnic, firma Třinecké železářny, Třinec.

Telekomunikace

Plánování, řízení, dohled a regulaci v oblasti telekomunikačních služeb provádí Národní telekomunikační komise CONATEL. Radiokomunikační prostor je regulován státem a pro soukromé podniky se stále zužuje.

Telefonní síť je v rukou státní společnosti CANTV (Compañía Nacional de Teléfonos de Venezuela). Všechny privatizační procesy nastartované v r. 2000 formou veřejných soutěží byly pozastaveny a naopak probíhá přeměna soukromého vlastnictví na kolektivní.

Počet uživatelů internetu přesáhl r. 2010 deset miliónů, 95 % obyvatelstva používá mobilní telefony.

Hlavními periodiky s celonárodní cirkulací jsou deníky a týdeníky El Nacional, El Universal, Diario 2001, El Diario de Caracas, El Mundo, La Razón, La Religión, Líder, Meridiano, Quinto Día, Reporte, Tal Cual, Últimas Noticias, Ve a, Zeta.

Energetika

Elektrické napětí je 110V/60 Hz.

Venezuela disponuje značným potenciálem využitelné vodní energie. Instalovaná kapacita elektrické energie je 20,6 GW, produkce 23.000 MW (r. 2009) a spotřeba elektrické energie je 17 tis. MW. Hlavní oblastí výroby elektrické energie je oblast státu Bolívar v Orinockém pásu, která zásobuje elektrickou

energií 2/3 národní spotřeby. Více než 55 % elektrické energie je vyráběno ve vodních elektrárnách. Venezuela patří mezi země s největší spotřebou elektrické energie v celé Latinské Americe.

I v energetice probíhají procesy znárodnování, první znárodněnou energetickou společností se stala elektrárenská Electricidad de Caracas, kde stát odkoupil přes 80 % podílu amerického majoritního vlastníka AES.

V roce 2009, kdy docházelo ke stále častějším výpadkům elektřiny, rozhodl prezident Chávez zřídit samostatné ministerstvo elektrické energie. Tato agenda dosud spadala pod ministerstvo energetiky a ropného průmyslu. Situace se tím však nevyřešila a výpadky dodávek elektřiny sužovaly obyvatelstvo i v r. 2010. Vypínání elektřiny se stalo vážným problémem, který omezuje už i tak paralyzovanou průmyslovou výrobu a život běžných občanů. Průměrná doba vypnutí byla v r. 2008 už 3,5 hod., zatímco v r. 2007 1,5 hod.

Důvody špatného zásobení elektřinou jsou různé. Kromě nedostatečné údržby (a tudíž nutných odstávek) stávajících kapacit je jedním z hlavních důvodů postupné znárodnování elektrárenských společností a jejich slučování do jediného státního kolosu Corpoelec (Corporación Eléctrica Nacional), který není schopen efektivně přistoupit k řešení problémů ve výrobě elektřiny a její distribuci.

Nižší výroba elektřiny má negativní dopad na celé hospodářství, výroba se snižuje, včetně nejprůmyslovější oblasti v deltě Orinoka, kde sídlí železářské a hliníkárenské kolosy, které musely odstavit velkou část pecí z důvodu nařízených úspor energie. Opatření zasahují i běžné spotřebitele, neboť je stanoven strop spotřeby, při jehož překročení cena mnohonásobně roste.

Od začátku krize energetického sektoru v letech 2002–2003 vláda bez výsledků hovoří o nutnosti obnovy zdrojů (většina je starších 30 let). Problémy jsou jak ve výrobě, tak v přenosových a distribučních sítích. Např. elektrárna Josefa Camejo při 300 MW instalovaných je schopna dodat jen 90 MW kvůli zastaralým sítím. To se týká rozvodů vysokého i nízkého napětí, z nichž mnohé musejí být odpojovány. Nahromaděné problémy tohoto sektoru mohou vyřešit pouze zásadní strukturální změny.

Jaderná energetika v zemi není, nicméně Venezuela, která jako jediná podpořila íránský jaderný program, vznáší na mezinárodním fóru ústy svého prezidenta Cháveze požadavek na vlastní jaderný program, který hodlá rozvíjet ve spolupráci s Íránem (dostal licence k těžbě venezuelského uranu). V tomto smyslu se také prohlubují vzájemné vztahy s Íránem, kdy Írán byl v r. 2006, 2007 a 2009 druhý největší zahraniční investor ve Venezuele.

4.8. Přijímaná a poskytovaná rozvojová pomoc

Venezuela poskytuje rozvojovou pomoc zejména zemím Střední Ameriky a Karibské oblasti. Kromě přímé finanční či technické podpory různých zemědělských, průmyslových a sociálních programů, dodávají společně Venezuela a Mexiko na základě tzv. Dohody ze San José těmto zemím ropu za preferenční ceny. Aktivita Venezuely v oblasti poskytování rozvojové pomoci se značně rozšířily od r. 2005, po ustavení společného podniku Petrocaribe s karibskými zeměmi a Kubou. Venezuela dodává zemím Střední Ameriky a Karibiku nejen ropu za preferenční ceny, ale poskytuje i dlouhodobé úvěry na její splácení (až 25 let).

Nejtěsnější styky udržuje Venezuela s Kubou, kde otevřela pobočku své banky Banco Industrial de Venezuela pro financování dodávek ropy, dále spolupracuje v energetice v kubánské rafinérii Cienfuegos společným podnikem kubánského CUPETu se státní PDV Sou a v celé řadě dalších projektů. Kubánský reexport venezuelské ropy byl potvrzen podpisem dohody o společném venezuelsko-kubánském podniku Petróleos de Venezuela – Cupet, s majoritní účastí 51% Kubu, která umožňuje Kubě volně prodávat jak na Kubě, tak i mimo ostrov venezuelskou ropu, což představuje odhadem „ekonomickou solidaritu“ Venezuely ve výši cca USD 1 mld. ročně.

Venezuela tradičně poskytuje humanitární pomoc zemím oblasti postiženým přírodními katastrofami, zejména zemím Střední Ameriky a Karibiku (např. pro Haiti po zemětřesení v lednu 2009).

ČR nemá žádné rozpracované ani dokončené projekty hospodářské spolupráce s Venezuelou, ani žádné v dohledné době neplánuje.

5. Finanční a daňový sektor

5.1. Státní rozpočet – příjmy, výdaje, saldo za posledních 5 let

Státní rozpočet 2005 - 2009 (mil. bolívarů fuerte)

	2005	% HDP	2006	% HDP	2007	% HDP	2008	% HDP	2009	% HDP
Příjmy celkem	83.731	27,5	117.157	29,7	141.333	29,1	166.098	24,9	151.525	21,6
Příjmy z výběru daní	46.395	15,3	61.615	15,6	78.945	16,2	90.706	13,6	94.274	13,5
Příjmy ostatní	37.336	12,3	55.542	14,1	62.387	12,8	75.391	11,3	57.250	8,2
Výdaje celkem	78.793	25,9	117.339	29,8	126.462	26,0	174.132	26,1	187.134	26,7
Běžné výdaje	57.739	19,0	86.575	22,0	95.950	19,7	132.262	19,8	143.752	20,5
Kapitálové výdaje	17.594	5,8	26.346	6,7	28.623	5,9	38.843	5,8	38.186	5,5
Mimořádné rozpočtové výdaje	1.942	0,6	2.522	0,6	1.362	0,3	1.584	0,2	2.221	0,3
Půjčky	1.515	0,5	1.894	0,5	524	0,1	1.441	0,2	2.973	0,4
Primární saldo	13.879	4,6	7.976	2,0	22.273	4,6	735	0,1	- 26.202	- 3,7
Běžné saldo	25.991	8,5	30.581	7,8	45.382	9,3	33.835	5,1	7.772	1,1
Finanční saldo	4.938	1,6	- 181	0,0	14.871	3,1	- 8.034	- 1,2	- 35.609	- 5,1
Financování	4.938	- 1,6	181	0,0	- 14.871	- 3,1	8.034	1,2	35.609	5,1

5.2. Platební bilance (běžný, kapitálový, finanční účet), devizové rezervy (za posledních 5 let)

Platební bilance v letech 2006-2010 (mil. USD)

Rok	2006	2007	2008	2009	2010
Běžný účet	26.462	18.063	37.392	8.561	14.378
Saldo zboží	31.995	22.979	45.656	19.153	27.173
vývozy FOB	65.578	69.010	95.138	57.595	65.786
- ropné	57.972	62.640	89.128	54.201	62.317
- neropné	7.606	6.370	6.010	3.394	3.469
dovozy FOB	- 33.583	- 46.031	- 49.482	- 38.442	- 38.613
Saldo služeb	- 4.410	- 6.952	- 8.354	- 7.617	- 8.857
Saldo výnosů	- 1.045	2.467	698	- 2.652	- 3.379
Saldo zboží, služeb a výnosů	26.540	18.494	38.000	8.884	14.937
Běžné převody	- 78	- 431	- 608	- 323	- 559
Kapitálový a finanční účet	- 19.287	- 22.059	- 24.820	- 14.040	- 18.779
Přímé investice	- 2.032	978	- 924	- 4.939	- 3.794
- v zahraničí	- 1.524	- 30	- 1.273	- 1.834	- 2.390
- domácí	- 508	1.008	349	- 3.105	- 1.404

Portfoliové investice	- 9.949	2.563	3.046	8.931	3.189
Ostatní investice	- 7.306	- 25.600	- 26.942	- 18.032	- 17.983
Chyby opomenutí	- 2.211	- 1.746	- 3.297	- 4.783	- 3.639
Saldo platební bilance	4.964	- 5.742	9.275	- 10.262	- 8.060

Pramen: Banco Central de Venezuela

Devizové rezervy v letech 2006 - 2010 (mil. USD)

2006	2007	2008	2009	2010
37.440	34.286	43.127	35.380	30.332

Pramen: BCV

5.3. Zahraniční zadluženost, dluhová služba

Vývoj zahraničního zadlužení v letech 2006– 2010 (mil. USD)

Rok	2006	2007	2008	2009	2010
Celkový dluh	44.735	53.361	49.087	63.580	72.959
Obligace směnky	20.535	21.190	12.836	21.887	26.326
Nástroje měnového trhu	0	0	0	0	0
Obchodní úvěry	8.303	12.444	13.569	11.224	10.455
Půjčky	12.113	14.125	13.695	17.096	24.332
Měna a depozita	224	83	88	66	44
Ostatní	3.560	5.519	8.899	13.307	11.802
Veřejný dluh	29.476	36.421	35.057	51.359	65.246
Obligace směnky	19.643	20.406	12.836	21.887	26.326
Nástroje měnového trhu	0	0	0	0	0
Obchodní úvěry	636	2.410	4.729	4.198	7.175
Půjčky	6.799	9.543	11.858	14.952	22.398
Měna a depozita	20	17	28	32	33
Ostatní	2.378	4.045	5.606	10.290	9.314
Soukromý dluh	15.259	16.940	14.030	12.221	7.713
Obligace směnky	892	784	0	0	0
Nástroje měnového trhu	0	0	0	0	0
Obchodní úvěry	7.667	10.034	8.840	7.026	3.280
Půjčky	5.314	4.582	1.837	2.144	1.934
Měna a depozita	204	66	60	34	11
Ostatní	1.182	1.474	3.293	3.017	2.488

Pramen: Banco Central de Venezuela

5.4. Bankovní systém (hlavní banky a pojišťovny)

Ve Venezuele platí od r. 2010 nový bankovní zákon, který zbavil centrální banku Banco Central de Venezuele autonomie a banka je nyní řízena vládou. Jak v pojišťovnictví, tak v bankovním sektoru

probíhá proces znárodnění a koncentrace do větších státních celků kontrolovaných vládou a finančními skupinami blízkými vládě.

Bankovní systém poskytuje všechny standardní bankovní služby, a to jak fyzickým, tak právnickým osobám. Od ledna 2003 zrušila venezuelská vláda konvertibilitu národní měny a zakázala volný prodej i nákup deviz, stejně jako jakékoliv devizové operace přes hranice. V srpnu 2005 byl vydán dekret, který stanoví přísné tresty za porušení zákona o devizovém hospodářství, včetně trestů nepodmíněných na 2–7 let odnětí svobody. Devizové prostředky na dovozy při oficiálním kurzu je možno získat výlučně od státní komise pro přiděl deviz CADIVI (Comisión Administrativa de Divisas) po splnění předepsaných podmínek, zejména po získání certifikátu, že se určitý dovážенý výrobek v zemi nevyrábí, nebo vyrábí v nedostatečném množství (dále viz bod 6.4.).

Nejvýznamnější banky

Banco Provincial (největší s participací španělského kapitálu), Banesco, Banco Unión, Banco de Venezuela, Banco Mercantil, Banco Industrial de Venezuela, Banco Exterior-Banco Universal, Banco de Occidente, Bancoex (Banco de Comercio Exterior), Banco del Orinoco, Banco del Caribe, Banco de Venezuela, Banco Federal.

Nejvýznamnější pojišťovny

Seguros Alianza, Seguros Caracas, Seguros Bancentro, Seguros Orinoco, Seguros Sud América, Seguros Venezuela, Seguros Horizonte, Seguros Los Andes, Seguros Mercantil.

5.5. Daňový systém

Daň ze zisku právnických osob

Současný systém je platný od r. 2005. Maximální výše daně ze zisku právnických osob je stanovena na 50 % pro společnosti s čistým ziskem přes 3 000 daňových jednotek, 22 % pro společnosti se ziskem 2.000–3.000 daňových jednotek a 15 % pro společnosti se ziskem do 2.000 jednotek (daňová jednotka - Unidad Tributari - je zákonem stanovená a od února 2010 činí 65 BsF).

Kromě obecné daně je společnost povinna odvádět městu, ve kterém sídlí, tzv. impuesto municipal. Daň je založena na hrubém zisku společnosti v místě sídla a její výše je 0,5–10 %, v závislosti na druhu podnikání.

Zdanění firem podnikajících v ropném průmyslu podléhá jinému režimu. Těžební daň je poplatek, který platí společnost z hodnoty vytěžené ropy. Její výše je 67,7 %. Daň z rafinace, zpracování a spotřeby stanovuje ministerstvo energetiky na základě hodnoty exportu a je jí zatíženo zboží spotřebované v místě. Některé typy společností požívají daňové úlevy; neziskové organizace, sociálně prospěšné instituce a penzijní fondy jsou od daně osvobozeny. Investice v některých odvětvích mají daňové zvýhodnění.

Daň z příjmu fyzických osob

Maximální výše této daně je 34 % (při ročním příjmu přes 6.000 daňových jednotek), minimum je 6 % (při příjmu 1.000–1.500 daňových jednotek). Trvale bydlící (rezidenti - pobyt více než 180 dní) podléhají stejnému režimu jako místní občané, nerezidenti (do 180 dní) platí plošně daň 34 %. Některé příjmy jsou od této daně osvobozeny, např. úroky z úspor, pojistné, důchody.

Daň z kapitálových zisků

Dle daňové reformy z roku 1994 podléhají veškeré transakce na kapitálovém trhu zdanění ve výši 1 % z každého obchodu. Transakce provedené mimo kapitálový trh podléhají jinému zdanění, soukromá osoba platí 3 %, rezidentní společnost 5 % a nerezidentní zahraniční firma 50 %.

Daň z přidané hodnoty – Impuesto al Valor Agregado (IVA)

Byla zavedena v roce 1999 ve výši 15,5 %. Od její platby jsou osvobozeny dočasné dovozy určené k reexportu či dalšímu zpracování definované celními předpisy, bankovní a pojišťovací transakce, dovozy přes svobodné přístavy a zóny a zboží zkompletované v těchto zónách.

V roce 2002 byla DPH zvýšena na 16,5 %, poté v r. 2005 snížena na 14 %. Od března 2007 byla snížena na 11 % a od července 2007 na 9 %. V důsledku krize a nedostatku disponibilních zdrojů vlády byla v dubnu 2009 opět zvýšena na 12 %.

V r. 2002 byla zavedena daň z bankovních operací ve výši 0,75 %.

Od ledna 2008 je v platnosti daň z veškerých finančních transakcí fyzických i právnických osob ve výši 1,5 %.

Připravuje se nová dodatečná daň z tzv. neočekávaných zisků (impuesto de las ganancias súbitas), která se bude v reakci na cenové výkyvy ropy na světových trzích, vypočítávat z dosažených vyšších exportních cen především zahraničních ropných a těžebních společností.

Očekávají se další nová daňová zatížení, jejichž účelem bude kompenzovat mj. snížení DPH a posílit příjmovou stránku centrálního rozpočtu.

Dohody o zamezení dvojímu zdanění

V rámci zemí EU Venezuela podepsala tyto dohody s Itálií, Francií, Holandskem, Německem, Belgií, Velkou Británií, Portugalskem, Švédskem i Českou republikou.

6. Zahraniční obchod země

6.1. Obchodní bilance za posledních 5 let – vývoz, dovoz, saldo – tabulka

Obchodní bilance 2006 - 2010 (mil. USD)

rok	2006	2007	2008	2009	2010
Export	65.578	69.010	95.138	57.595	65.786
Import	35.735	49.968	53.780	41.965	42.201
Obrat	101.313	118.978	148.918	99.560	107.987
Saldo	29.843	19.042	41.358	15.630	23.585

Pramen: BCV

6.2. Teritoriální struktura – postavení v (k) EU

V roce 2009 byly na prvním místě ve vývozu do Venezuely USA (27,1 %), dále Kolumbie (11,8 %), Čína (8,6 %) a Brazílie (8,4 %). Ze států EU patří k nejvýznamnějším vývozcům Německo (3,3 %), Itálie (2,6 %) a Španělsko (2,0 %).

Největšími dovozci byly USA (37,8 %), Čína (5,8 %), Singapur (4,9 %) a Kuba (4,3).

6.3. Komoditní struktura

Hlavními komoditami jsou ve vývozu, kromě dominantní ropy a ropných derivátů, bauxit a hliník, nerosty, chemikálie a zemědělské výrobky. V dovozu to jsou zemědělské výrobky, suroviny, stroje a zařízení, dopravní prostředky a stavební materiál.

6.4. Dovozní podmínky a dokumenty (po vstupu do EU), celní systém, kontrola vývozu

Obchod s Venezuelou je komplikován četnými administrativními překážkami. Lhůty přidělení deviz místním dovozci se liší podle druhu zboží, pohybují se mezi 6-ti měsíci až jedním rokem.

Vývoz z Venezuely je realizován registrovanými exportními firmami nebo přímo národním výrobcem.

V platebním styku je doporučenou formou neodvolatelný dokumentární akreditiv. Dovozní licence v případě dovozu zbraní vydává Dirección Nacional de Armas y Explosivos, Ministerio de Defensa a Ministerio de Relaciones Exteriores.

Doklady vyžadované při dovozu do Venezuely:

- Celní prohlášení (informace o původu zboží, váha, hodnota)
- Faktura
- Přepravní dokumenty
- Podle druhu zboží příslušné potvrzení
 - o kvalitě (vybrané druhy podle nařízení Consejo Venezolano de Normas Industriales)
 - sanitární (potravin, nápoje, léky, kosmetika)
 - fytosanitární (rostlinné výrobky)
- Dovozní licence, pokud je předepsána

Jelikož vyřízení celních dokladů může být s ohledem na místní podmínky složité, je vhodné zajistit tento proces prostřednictvím specializovaných firem (tzv. consignatarios).

V zemi je v platnosti devizový přidělový systém, řízený státní komisí CADIVI (Comisión Administrativa de Divisas), bez kterého nelze realizovat žádné dovozy do země. Proces přidělu deviz upravuje také rezoluce č. 195 bývalého Ministerstva lehkého průmyslu a obchodu (MILCO) z 5. 12. 2006, která zahrnuje cca 3 600 celních položek do seznamu tzv. prioritního zboží, což znamená, že dovozci, kteří chtějí dovézt ze zahraničí zboží, které se v tomto seznamu nenachází, musejí předložit tzv. Certificado No Producción nebo Certificado Insuficiencia Producción a splnit následující dovozní devizové formality:

- předložit veškeré solvence, tzn. solvenci o zaplacení sociálního pojištění platné ke konci každého měsíce, dále solvenci INCE o placení vzdělávání učňů s tříměsíční platností, solvenci LPH – Ley de Política Habitacional o půjčkách, stavebních úvěrech, hypotékách aj. s dvouměsíční platností a pracovní solvenci (Laboral) s roční platností
- zaregistrovat se u CADIVI
- zájemce o dovoz si musí ověřit, že předmět dovozu je uveden v seznamu zboží dle rezoluce 195 z 5. 12. 2006 MILCa. V kladném případě předloží na CADIVI žádost o tzv. autorizaci deviz (AD), která mu vydá zmocnění k dovozu
- pokud není produkt v seznamu prioritního zboží, požádá o vydání certifikátu o nevýrobě nebo nedostatečné výrobě v zemi (platný 3 měsíce). Jeho udělení trvá 21 pracovních dnů až 2 měsíce
- jakmile je tento certifikát vystaven, zájemce se obrátí na CADIVI se žádostí o autorizaci deviz (AD) a s přiděleným číslem AD může vystavit objednávku zboží pro dovoz
- na příchod zboží do přístavu ve Venezuele se kalkuluje 30–60 dnů
- na procesu proclení zboží se zúčastní finanční a daňový úřad SENIAT, Guardia Nacional a CADIVI, celní odbavení může trvat několik dní nebo i týdnů či měsíců, podle povahy zboží
- dokumenty o proclení (nacionalizaci) dováženého zboží se předloží bance, aby provedla platbu v USD zahraničními dodavateli při oficiálním kurzu 1 USD = 4,30 VEF. Tento proces však může trvat 8 měsíců až 2 roky, přičemž není možné do té doby vystavovat nové objednávky

6.5. Ochrana domácího trhu

Domácí trh je chráněn vysokými cly v oblastech, které jsou v zemi rozvinuty. Naopak v oblastech, na jejichž rozvoji má stát zájem, jsou nulové celní sazby. V této souvislosti stát podporuje účast domácího průmyslu. Charakteristická je situace např. v automobilovém průmyslu. Zahraniční společnosti (GM, Ford, Renault, Toyota, Volvo, Mack), které měly či dosud mají v zemi montovny, do země dovážejí jednotlivé díly v určitém stupni dokončení, osobní auta, nákladní vozy či autobusy kompletují ve Venezuele a tímto způsobem jsou osvobozeny od cel; v důsledku aplikace devizového přidělového systému se však dovozy potřebných komponentů a náhradních dílů značně komplikují.

6.6. Zóny volného obchodu

Zákon o zónách volného obchodu zajišťuje výjimku z většiny exportních a importních poplatků a nabízí firmám se zahraničním vlastníkem stejné investiční podmínky jako společnostem místním.

Zónami volného obchodu jsou:

- Zóna Franca Industrial de Paraguaná (průmyslová volná zóna na poloostrově Paraguaná)
- Puerto Libre de Margarita (svobodný přístav Margarita, obchodní zóna)
- Puerto La Guaira (omezeno na dovoz vybavení, zařízení a součástky pro opravu a údržbu lodí a na dovoz ryb z mezinárodních vod určených na export)
- Zóna Franca de San Francisco – vznikla v roce 1997 a je soukromá. Projekt počítá s kapacitami pro 240 firem a očekává se vytvoření 10 000 přímých pracovních míst a 50 000 míst nepřímých

Byly zahájeny přípravy na otevření dalších volných zón, a to:

- Zóna Franca Industrial, Comercial y de Servicios Cristóbal Colón ve státě Falcón

- Zóna Franca de Táchira – ve státě Táchira blízko kolumbijských hranic
- Zóna Franca Internacional del Zulia – jižně od Maracaiba ve státě Zulia
- Zóna Franca Industrial de Guayana – ve státě Bolívar
- Zónas Francas Integrales de Cumaná, Carúpano y Güiria – ve státě Sucre

Firma se zájmem etablovat se v některé volné zóně musí požádat příslušnou společnost, která tuto zónu spravuje, o žádosti rozhodne správní rada. Vstupní podmínky jsou v každé zóně jiné.

7. Obchodní a ekonomická spolupráce s ČR

7.1. Smluvní základna

- Dohoda o vzájemné podpoře a ochraně investic - podepsána v Caracasu dne 27. 4. 1995, v platnost vstoupila 23. 7. 1996
- Dohoda o zamezení dvojího zdanění - podepsána v Praze dne 25. 4. 1996, v platnost vstoupila 12. 11. 1997.

7.2. Balance vzájemné obchodní výměny za posledních 5 let – tabulka

Balance vzájemné obchodní výměny ČR / Venezuela 2006 - 2010 (tis. USD)

Rok	2006	2007	2008	2009	2010
Vývoz	20.375	19.528	20.280	15.215	30.363
Dovoz	2.285	3.284	1.760	1.248	3.259
Obrat	22.660	22.812	22.040	16.463	33.622
Saldo	18.090	16.144	18.520	13.966	27.104

Pramen: ČSÚ

7.3. Komoditní struktura českého vývozu/dovozu

Směr obchodu :	Vývoz
Období :	1.1.2010 – 31.12.2010

Kód zboží	Název zboží	USD tis.
22	Nápoje tekutiny lihové ocet	24
24	Tabák náhražky tabákové vyrobené	62
28	Výrobky chemické sloučeniny kovů zemin prvků	1 327
29	Výrobky chemické organické	40
30	Výrobky farmaceutické	117
32	Výtažky taniny barvy pigmenty laky tmely apod	40
37	Výrobky fotografické a kinematografické	156
39	Plasty a výrobky z nich	1 417
40	Kaučuk a výrobky z něj	111
48	Papír karton lepenka a výrobky	638
49	Knihy noviny obrazy aj výr polygraf tištěné	3
52	Bavlna	13
62	Oděvy doplňky oděvní jiné než pletené háčkov	72
63	Výrobky textilní jiné oděvy obnošené hadry	1
65	Pokrývky hlavy a jejich součásti	7
68	Výrobky z kamene sádry cementu osinku slídy	320
70	Sklo a výrobky skleněné	123
73	Výrobky ze železa nebo oceli	40
82	Nástroje náčiní výrobky nožířské z kovu obec	94

83	Výrobky různé z kovu obecných	19
84	Reaktory kotle přístroje nástroje mechanické	22 391
85	Přístr el záznamu reprodukce zvuku TV obrazu	1 387
87	Vozidla motorová traktory kola aj vozidla	17
88	Letadla kosmické lodě jejich součásti části	320
90	Přístroje optické foto kinem lékař chirurg ap	858
93	Zbraně střelivo části součásti příslušenství	38
94	Nábytek lůžkoviny svítidla stavby montované	333
95	Hračky hry potřeby sportovní	397
Celkem 30 363		

Směr obchodu :	Dovoz
Období :	1.1.2010 – 31.12.2010

Kód zboží	Název zboží	USD tis.
08	Ovoce ořechy jedle slupky citr plodů melounů	2
12	Semena plody rostliny léčivé průmysl sláma ap	1
22	Nápoje tekutiny lihové ocet	262
24	Tabák náhražky tabákové vyrobené	1 319
39	Plasty a výrobky z nich	1
71	Perly drahokamy drahé kovy výrobky bižuterie	1
76	Hliník a výrobky z hliníku	1 655
84	Reaktory kotle přístroje nástroje mechanické	9
85	Přístr el záznamu reprodukce zvuku TV obrazu	3
87	Vozidla motorová traktory kola aj vozidla	5
Celkem 3 259		

Pramen: ČSÚ

7.4. Perspektivní položky českého exportu (velikost trhu, podíl domácí výroby a dovozu)

Venezuela je v současné době uzavřenou ekonomikou, která klade vývozcům i investorům mimořádné překážky. Proto je v současné ekonomické situaci obzvlášť těžké i riskantní proniknout na venezuelský trh. Jakmile se však toto prostředí změní, naskytou se velké příležitosti pro zahraniční podnikatele, protože půjde o trh všestranně vyhledový.

Kromě produktů, které v posledním období českému exportu dominovaly, a které na místním trhu prokázaly konkurenceschopnost (osobní auta Škoda, umělá střeva a obaly pro potravinářský průmysl, sušené mléko a syrovátka, žáruvzdorné stavební a keramické materiály, cigaretový papír, broušené a užitkové sklo), by se mohly výrazněji prosadit i další tradiční české výrobky, v minulém období do Venezuely již dodávané (stroje a strojní zařízení pro metalurgický, kožedělný, textilní a potravinářský

zpracovatelský průmysl, strojírenskou výrobu a těžební a dobývací stroje, důlní mechanismy, obráběcí stroje, linky na chov a porážku drůbeže aj.).

Dobré perspektivy pro přímý prodej by měla nová letadla LET, kterých je nyní v provozu ve Venezuele 36 ks (tyto stroje však byly dodány do země použité, převážně z Ukrajiny, a jsou v provozu bez certifikace výrobce, bez generální revize a oprav, a tedy bez technické záruky, zato ale s koncesí INACu, přestože je výrobce mnohdy eviduje jako vyřazené). Podaří-li se prosadit u INACu (Instituto Nacional de Aviacion Civil) podmínku certifikace výrobcem, jsou perspektivy jejich odbytu nadějně.

Jsou možné dodávky do ropného a petrochemického průmyslu, zejména bezešvé trubky na ropu a plyn, ocelové lahve na plyn, těžební stroje a důlní mechanismy pro různé projekty v Orinockém pásu, dále nářadí a nástroje pro různá průmyslová odvětví, čerpadla, zakladače, přístavní vykladače a transportní zařízení pro povrchové doly na uhlí a železnou rudu, chemikálie pro důlní, plastikařský a textilní průmysl, zemědělské závlahové systémy, stroje pro zpracování zemědělských produktů, obalové materiály a potravinářské baličky aj.

Potenciál existuje také pro export ocelářských a železářských polotovarů, které ještě před několika lety představovaly významnou exportní položku ČR. Prostor je v kategorii hotových výrobků potravinářského průmyslu (sušené mléko, potravinářské speciality, masné a uzenářské výrobky, cukr, pšeničná mouka, těstoviny, luštěniny aj.), zejména s ohledem na již chronické nedostatky v zásobování místního trhu základními potravinami.

Určité signály naznačují, že by se mohly uplatnit i některé dodavatelské firmy oboru výroby a distribuce elektrické energie a dopravní infrastruktury (viz v r. 2006 realizované dodávky vagónů a kolejnic pro metro v Maracaibu přes zahraničního finálního dodavatele firmu Siemens, rekonstrukce tepelných a vodních elektráren, participace při geologickém průzkumu a znovuvotevření těžby uhlí ve státech Táchira a Zulia a další). Zájem o dovoz zboží z České republiky je však nesnadné úspěšně realizovat. Důvodem je přidělový devizový režim (a platební neschopnost dovozců) a nulové záruky soukromého vlastnictví a návratnosti investic.

7.5. Firmy a joint-ventures ve vzájemném obchodu a v ostatních oblastech ekonomické spolupráce

V 90. letech byla posledním významnějším subjektem pro umístění českého vývozu do Venezuely místní kancelář Strojimport a.s., jejíž prostřednictvím byly realizovány dodávky kovoobráběcích strojů a některé výrobky ze železa a oceli. Strojimport si prostřednictvím své afilace počínal ve Venezuele aktivně, v roce 1998 však došlo k útlumu a omezení obchodních aktivit. Kancelář v roce 1999 skončila svoji činnost a vstoupila do likvidace.

Nejsou zaregistrovány žádné joint venture ve vzájemném obchodě a ani jiné formy ekonomické spolupráce.

7.6. Vyhodnocení poptávek v teritoriu po českém zboží, výrobní kooperaci

Vzhledem k tomu, že ZÚ Brasília je nerezidentním ZÚ, poptávky ze strany venezuelských subjektů po českém zboží jsou velmi ojedinělé.

7.7. Zahraniční rozvojová spolupráce

ČR neposkytuje Venezuele rozvojovou pomoc.

7.8. Vzájemná výměna v oblasti služeb

Jak venezuelské, tak české statistiky nevykazují žádné údaje o vzájemné obchodní výměně v oblasti služeb. Venezuelská centrální banka, ani žádná jiná instituce tuto databázi nevede.

7.9. Podmínky pro zaměstnávání občanů z ČR

Ve Venezuele není zákaz zaměstnávání cizinců, podle zákona je však nutno dodržovat poměr jednoho zahraničního pracovníka na 10 místních zaměstnanců. Pracovní poměr je upraven Zákoníkem práce, který stanoví veškerá práva a povinnosti pracovníků ve vztahu k zaměstnavateli a je ve volnosti výkladu velmi komplikovaný. Při uzavírání pracovního poměru se doporučuje využít služeb advokátních kanceláří specializovaných na zaměstnanecké právo. Cizinci mají stejná práva vyplývající z pracovního poměru jako místní zaměstnanci.

8. Základní podmínky pro uplatnění českého zboží na trhu

8.1. Distribuční a prodejní kanály, využívání místních zástupců, další faktory ovlivňující prodej

Možnosti výběru distribučních kanálů nejsou omezené, možné jsou všechny formy od obchodních zástupců po přímý prodej konečnému uživateli. Pro provozování obchodní činnosti při dovozu není potřeba zvláštní oprávnění, mimo povinné registrace u daňového úřadu a na CADIVI. Poměrně důležitým faktorem je zvyk venezuelských společností nakupovat zboží přímo u výrobce, namísto využívání místních zprostředkovatelů.

Služeb obchodních zástupců je vhodné využít u produktů jednoduchých s minimálními nároky na poprodejní služby. Zástupce si za uzavření obchodu účtuje obvyklou provizi, jejíž výše se pohybuje mezi 5 – 25 %, a to podle povahy zboží a služeb a také času potřebného k zajištění obchodu. Nízká procenta provize se vyplácí obvykle u objemově velkých dodávek zboží investičního charakteru, vyšší procenta pak u zboží kusového, převážně spotřebního a luxusního, jehož dovoz do země se však stále omezuje. Venezuelské firmy nevtahují požadavky zahraničních dodavatelů na minimální roční odběry nebo minimální roční prodeje. Doporučuje se uzavírat všechny dohody a smlouvy v písemné formě, u investičního zboží se zástavním právem – reserva de dominio. Obvyklá je také forma prodeje strojů a investičního zboží na protiúčet.

České průmyslové výrobky mají ještě z dob minulého působení českých subjektů zahraničního obchodu na venezuelském trhu dobré jméno a příznivé reference (traktory Zetor, textilní pletací stroje Uniplet, tryskové stavy, kožedělné a obuvnické stroje Svit a Strojovnit, obráběcí stroje TOS, MAS, Škoda Plzeň, rypadla Unex, nářadí Narex, pneumatiky Mitas, motocykly JAWA a dále broušené sklo Bohemia Crystal, bižuterie Jablonex a Preciosa, kuchyňské a stolní nádobí Karlovarský porcelán, klobouky Tonak, brusiva Carborundum Electrite, aj.).

Řada nových konkurenčních výrobků se na trhu začala objevovat z nedávno otevřených nových montoven zahraničních společností (např. íránské traktory Venirán a íránská osobní auta, čínská osobní auta a výpočetní technika, argentinské zemědělské a potravinářské stroje a hotové výrobky, mlékárny, výrobní krmných směsí, jatka a hotové produkty – sušené mléko, masné výrobky, drůbež aj.).

Při prezentaci českého zboží a služeb na venezuelském trhu jsou v nejhojnější míře využívány tradiční distribuční a prodejní kanály, reprezentované hlavně bývalými tradičními zástupci tehdejších českých podniků zahraničního obchodu. Místní síť obchodních zástupců českých firem je však nedostatečná co do počtu, úrovně, intenzity a zájmu o zpracování trhu, neodpovídá potřebám a možnostem českých výrobců a exportérů a je, až na některé výjimky, nepříliš kvalitní. Koncentruje se nejen na české výrobky, ale i na výrobky konkurenční.

Prodej českých výrobků na venezuelském trhu je zásadní měrou ovlivněn současnou politickou a ekonomickou situací a devizovou politikou země (politická a právní nejistota a z toho vyplývající ekonomické následky, přiděly deviz od CADIVI na dovozy, zdlouhavé a komplikované vyřizování dovozních povolení, certifikace a licencování dovozů, byrokracie při zahraničně obchodních operacích a odbavování zásilek aj.).

8.2. Podmínky zaměstnávání cizinců a místních sil

Ve Venezuele není zákaz zaměstnávání cizinců, podle zákona je však nutno dodržovat poměr jednoho zahraničního pracovníka na 10 místních sil. Pracovní poměr je upraven Zákoníkem práce, který stanoví veškerá práva a povinnosti pracovníků ve vztahu k zaměstnavateli a je ve volnosti výkladu velmi komplikovaný. Při uzavírání pracovního poměru jak s cizinci, tak místními silami se doporučuje využít služeb personálních agentur a advokátních kanceláří specializovaných na zaměstnanecké právo. Cizinci i místní síly mají stejná práva vyplývající z pracovního poměru.

8.3. Podmínky pro zřízení kanceláře, reprezentace, společného podniku

Firmy, které hodlají vstoupit na venezuelský trh, se neobejdou bez služeb místní právnícké či jiné specializované firmy, která důkladně zná domácí prostředí a je schopna zajistit základní informace v otázkách pracovního práva, daňových zákonů, pořízení nemovitostí, uzavření smlouvy s obchodním zástupcem až po kupní smlouvy na zboží i služby. Venezuelské zákony nepatří mezi jednoduché, regulované oblasti nejsou upraveny jen v zákonech, ale také v mnoha prezidentských dekretech a dalších pramenech. Je proto vhodné maximálně využívat znalostí a zkušeností místních specializovaných firem.

Základní podmínkou pro založení společného podniku či zakoupení podílu (max. možno vlastnit 49 %) v podniku existujícím je registrace u SIEXu (Superintendencia de las Inversiones Extranjeras). Zákon nestanoví žádné limity u dividend, reinvestic nebo repatriace zisku, kromě běžné minimální daně, avšak realita je taková, že od r. 2006 nebyly zahraničním firmám žádné dividendy převedeny. Registrace je nutná také u licencí.

Joint venture a pobočky mateřské společnosti mají stejné postavení jako venezuelské firmy. Podíly jsou podmíněny majoritou pro venezuelskou stranu, tedy min. 51 %. Omezení podílů se týká i neživnostenského podnikání (advokáti, architekti, zdravotnické služby – tyto profese spadají do zákona o profesích). Podnik se musí nejprve zaregistrovat ve venezuelském obchodním rejstříku (Registro Mercantil) podáním žádosti o registraci. Musí být sepsány stanovy společnosti s uvedením jména a sídla firmy, předmětu podnikání, výše základního kapitálu a jména a sídla majitele firmy. Po registraci je nutné požádat o přidělení registračního čísla plátce daně z příjmu (tzv. RIF a NIT) na Ministerstvu financí – daňovém úřadu SENIATu. U obchodního rejstříku si firma vyzvedne účetní knihy a otevře bankovní konto. U společností, jejichž předmět podnikání podléhá zvláštním zákonům, je nutná ještě registrace u dalších institucí, bankovníctví spadá pod bankovní dohled a kontrolu SUDEBAN (Superintendencia Bancaria), pojišťovny se registrují u Superintendencia de Seguros, firmy podnikající v petrochemickém průmyslu vyžadují registraci u Ministerstva energetiky a ropy a společnosti v oblasti cestovního ruchu u Corpoturismo atd.

Při zakládání pobočky zahraničním investorem je k registraci třeba kopie rozhodnutí představenstva společnosti o zřízení pobočky, údaje o kapitálu, stanovách a specifických zákonech platných v zemi původu společnosti. Všechny tyto dokumenty musí být přeloženy autorizovaným překladatelem a úředně ověřeny.

Teoreticky (není právní jistota vlastnictví) nejrozšířenější právní formy soukromých společností:

- Sociedad Anónima (S.A.) nebo Compañía Anónima (C.A.) – obdoba naší akciové společnosti
- Sociedad Anónima de Capital Abierto (S.A.C.A.) – akciová společnost, kapitál je nižší než hodnota zapsaná ve stanovách a zakladatelské smlouvě, což umožňuje představenstvu upisovat další akcie až do dosažení této hodnoty bez nutnosti schvalování valnou hromadou
- Sociedad Anónima Inscrita de Capital Abierto (S.A.I.C.A.)
- Sociedad en Comandita por Acciones – komanditní společnost na akcie
- Empresa Conjunta – Joint Venture – nemá právní subjektivitu, nejedná se o právní osobu, podnikatel se s jinou osobou nebo osobami podílí na ziscích či ztrátách podle dohody. Postupy a formality, které Obchodní zákoník ukládá ostatním formám společnosti, se na joint venture nevztahují
- Consorcio – sdružení podnikatelů, kteří ustanovují jednotné vedení a pravidla za účelem dokončení projektu nebo dosažení jiného společenského cíle, nezávislost a právní subjektivita jednotlivých společností zůstává zachována
- Entidades de Inversión Colectiva – mohou nabývat kterékoliv dříve uvedené formy, příp. fungovat jako svěřenecké fondy, založení by mělo probíhat pomocí veřejného úpisu akcií

8.4. Požadavky na propagaci, marketing, reklamu (využití HSP)

Jsou dostupné všechny formy propagace v hromadných sdělovacích prostředcích a v reklamě, jsou však finančně náročné. V zemi jsou využívány všechny formy marketingu (slosovací soutěže, systém slev a výprodejních akcí apod.)

8.5. Způsoby řešení obchodních sporů

Pro řešení obchodních sporů ve Venezuele je povinnost použít služeb místních advokátních kanceláří pro další arbitrážní nebo soudní řízení. Je možnost urovnání sporu formou smírného jednání. Nedoporučuje se postupovat samostatně bez služeb odborné advokátní společnosti, neboť venezuelská obchodní legislativa je velmi komplikovaná.

8.6. Režim zadávání veřejných zakázek

V zemi je v platnosti Zákon o soutěžích (Ley de Licitaciones), který umožňuje participovat ve veřejných soutěžích jak národním, tak mezinárodním společnostem. Výsledky soutěže a následné kontraktace musí být avizovány Národní kontraktační službě (Servicio Nacional de Contrataciones) zřízené u Ministerstva obchodu. Jedním z hlavních problémů, podle zprávy Transparency International, je však značné množství výjimek tohoto zákona, které umožňují přímé nákupy. Dle TI se takto přímými nákupy realizuje cca 95 % všech kontraktů, zatímco pouhých 5 % konkurzem. Neočekává se, že by v budoucnu došlo k nějakým konstruktivním zásahům ze strany vlády.

Na veřejné zakázky mohou být vypisovány veřejné národní nebo mezinárodní soutěže, v závislosti na odvětví národního hospodářství, pro které jsou určeny. Obvyklá a v současnosti převládající je však forma přímých nákupů strojů a zařízení pro celá průmyslová odvětví, a to na základě politického rozhodnutí prezidenta Cháveze (viz uzavřené rámcové dohody Venezuely s Íránem, Čínou, Běloruskem, Ruskem, Argentinou aj.).

8.7. Problémy a rizika místního trhu

Obecně nepříznivá situace v politické a ekonomické oblasti ve Venezuele se logicky promítá i do sociální oblasti, včetně osobních projevů venezuelských občanů a obchodních partnerů. Je patrný určitý posun v jejich přístupu k obchodním partnerům, především dříve nepříliš typická obezřetnost při nově navazovaných kontaktech, nebývale vysoká nedůvěra a opatrnost. V některých případech se mohou projevit následky určité šikany, která venezuelské firmě snižuje platební schopnost, nejčastěji při náhlém odejmutí dovozních licencí nebo nepřidělení devizových prostředků na dovozy.

Nepochybným rizikem je nízká platební morálka, dále vysoká kriminalita ve velkých městech a v jejich okolí a zejména politická nejistota, která nedává podnikatelským subjektům žádné legislativní záruky pro jejich podnikání. Investice do Venezuely jsou velkým rizikem, stejně jako zajištění jejich návratnosti, repatriace zisků, dividend apod. v důsledku stále se prohlubujícího nedostatku deviz. Vláda prosazuje politiku dovozu technologií, které musí zůstat v zemi. Z toho vyplývají rizika zajištění plateb takovýchto dodávek.

8.8. Problematika ochrany duševního vlastnictví

Venezuela má širokou legislativu k ochraně práv duševního vlastnictví, zejména práv autorských a práv průmyslového vlastnictví (jejich uplatňování v praxi je však problematické). Zákony a mezinárodní dohody, které oblasti ochrany duševního vlastnictví upravují, jsou zakotveny v následující legislativě:

- Rozhodnutí č. 344 o průmyslovém vlastnictví Dohody z Cartageny (1993)
- Rezoluce o Rozhodnutí č. 313 této Dohody z Cartageny
- Rozhodnutí č. 345 cartagenské dohody o společném režimu ochrany práv o rostlinných druzích (1993)

- Rozhodnutí č. 351 Cartagenské dohody o společném režimu autorských práv
- Zákon o průmyslovém vlastnictví (1955) – v revizi
- Zákon o autorských právech (1993)
- Dohoda o aspektech práv duševního vlastnictví související s obchodem (ADPIC) OMC
- Pařížská dohoda o ochraně průmyslového vlastnictví
- Bernská dohoda o ochraně literárních děl
- Univerzální dohoda o autorských právech
- Ženevská dohoda o fonogramech aj.

Ve smyslu těchto zákonů a zákonných rozhodnutí je stanovena ochrana patentů na 20 let a využívá se kritérium ochrany značky. Je možno patentovat farmaceutické a potravinářské produkty, nápoje, biotechnologické procesy, živočišné druhy, rostlinné druhy aj. Správa těchto práv k vlastnictví je regulována autonomní registrační službou průmyslového vlastnictví – SARPI (Servicio Autónomo de Registro de la Propiedad Industrial) u Ministerstva průmyslu a obchodu.

Patenty a vynálezy pokrývají tyto segmenty:

- Oblast technologie – užité modely, průmyslové vzory, průmyslová tajemství
- Oblasti obchodu – ochranné známky, obchodní jména, komerční loga, popis původu

Zákon o ochraně autorských práv patří mezi nejmodernější v Latinské Americe, jelikož reforma z r. 1993 stanovila celou řadu hlubokých změn určených pro ochranu vlastnictví tvůrců. Ve stejném smyslu v r. 1996 Dirección Nacional de Derecho de Autor (Národní správa autorských práv) a Cuerpo Técnico de Policía Judicial (Technický sbor kriminální policie) vytvořily protipirátský útvar na boj proti intelektuálním deliktům (ilegální tisk knih, videí, kinematografických a diskografických děl aj.).

8.9. Obvyklé platební podmínky, platební morálka

Vývozu i dovozu jsou kladeny administrativní diskriminační překážky. Neexistuje volný prodej a pohyb deviz a jakékoliv obchodní transakce jsou rizikové a nestandardní.

V platebním styku je nejvýhodnější tam, kde to jednotlivé obchodní případy dovolí, požadovat platbu předem. Nicméně obvyklou a nejpoužívanější formou je dokumentární akreditiv. Doporučuje se vyšší forma platebního zajištění, a to akreditiv neodvolatelný a potvrzený.

Sjednávání platebních podmínek je nutno věnovat mimořádnou pozornost, neboť platební morálka místních firem, mj. i v souvislosti s celkovou politickou a ekonomickou situací, není vysoká. Je třeba zachovávat nejvyšší opatrnost při všech finančních operacích a volit pokud možno nejkonzervativnější metody plateb s maximálním zajištěním devizové návratnosti i při opakovaných obchodech. Určitou formou pro zajištění platby je využití bankovních služeb partnerů, které mají ve třetích zemích. Toto se však stává postupně velkým rizikem pro venezuelské firmy, s ohledem na nový devizový zákon, který stanoví dlouholeté nepodmíněné tresty odnětí svobody při porušení tohoto zákona. Přesto však se v r. 2010 asi třetina celkových dovozů do Venezuely realizovala při nákupu devizových prostředků venezuelskými firmami na tzv. paralelním trhu, tj. mimo přidělový režim CADIVI. Dochází ke zhoršování devizového přidělového režimu, vzhledem ke nižším příjmům z vývozu ropy v souvislosti s poklesem těžební výkonnosti ropného průmyslu při současně rostoucích vládních výdajích.

V případě hodnotově vyšších objemů se doporučuje platební podmínka 20–30 % platu předem, na zbytek je pak možno poskytnout úvěr, zajištěný nejlépe bankovní garancí nebo bankovním avalem. Úvěry poskytované na přímé dodávky kusového, např. strojírenského zboží, je třeba zajistit zástavním právem ke zboží až do úplného zaplacení dodávky (tzv. reserva de dominio). Při exportu investičních celků nebo jejich součástí je obvyklá platba předem ve výši 10–15 % ceny kontraktu, na zbytek je obvyklý dodavatelský úvěr.

8.10. Významné veletrhy a výstavy v teritoriu

Venezuela není zemí s tradicí mezinárodních a národních veletrhů a výstav, jsou organizovány pouze některé ojedinělé specializované oborové výstavy v regionálním měřítku. Za nejvýznamnější lze považovat:

- květen: Día de Comercio (Národní kongres obchodníků)
- červen: Día de Industrias (Národní podnikatelský kongres)
- září: Mezinárodní průmyslový veletrh ve Valencii, Mezinárodní veletrh v Puerto Ordaz
- říjen: Mezinárodní veletrh cestovního ruchu

9. Investiční klima

9.1. Podmínky vstupu zahraničního kapitálu (omezení, pobídky pro investory)

Podmínky pro vstup zahraničního kapitálu do země nemají otevřeně diskriminační charakter, neposkytují však žádné záruky pro perspektivní a bezpečné působení na venezuelském trhu. Jak již bylo mnohokrát uvedeno v předcházejícím textu, největší hrozbu pro svobodné podnikání a zahraniční investory představuje tzv. Ley Habilitante (Pověřovací zákon – možnost vládnout pomocí dekretů), který dává do rukou prezidenta republiky veškerou moc ve státě potřebnou pro cestu k budování Socializmu 21. století, tj. k přeměně vlastnictví ze soukromého na společné cestou znárodňování průmyslu, zemědělství a všech oborů národní ekonomiky. Budování Socializmu 21. století znamená znárodňování těch odvětví, která stát považuje za strategická, na prvním místě ropný sektor, hutnictví, přístavy, letiště a zemědělské podniky. Na procesu znárodňování, vyvlastňování a obsazování se účastní Guardia Nacional (ozbrojená složka státní moci, odlišná od policie), a to bez předchozího varování vlastníků. Tato tendence zřejmě bude pokračovat bez možnosti obrany vzhledem k tomu, že stát svým zákonem z května 2009 vyloučil obrátit se na mezinárodní arbitráž.

Akce v ropném a elektrárenském sektoru v letech 2006–2007

Zákon o činnosti v ropném průmyslu z r. 2001 definoval rámec pro soukromé společnosti podnikající ve Venezuele a nastartoval posun směrem ke smíšeným podnikům většinově kontrolovaným státní ropnou společností PDVSA, neboť znárodňování v nejvýznamnějším průmyslovém odvětví země - ropném těžebním a zpracovatelském průmyslu - stanoví pro ty nadnárodní společnosti, které dosud Venezuelu neopustily, zákonnou povinnost přeměnit své společnosti na smíšené firmy s majoritním podílem venezuelského státu 60 %, který reprezentuje státní ropná společnost PDVSA.

Začátkem r. 2007 proběhla další etapa konverze strategických asociací v těžbě extra těžké ropy v Orinockém pásu do smíšených společností s majoritní účastí státu pod hlavičkou státní společnosti PDVSA, za obdobných podmínek jako tomu bylo u tzv. operativních dohod. Tato konverze multinacionálních společností byla prakticky dokončena a většina nadnárodních společností akceptovala podmínky konverze.

Tento proces znárodnění postihl v r. 2007 také pět strategických transformačních asociací na těžkou ropu v orinocké pánvi. PDVSA se stala jejich většinovým vlastníkem (minimálně 60%) v červnu 2007. Přeprava a vnitřní distribuce ropy byla znárodněna v r. 2008, znárodňování maloobchodní sítě dosud probíhá. Pokud jde o postižené evropské podniky, možno říci, že francouzská TOTAL a britská BP dospěly k uspokojivé dohodě s vládou, zatímco italská ENI zpočátku neakceptovala venezuelskou nabídku a obrátila se na mezinárodní arbitráž (stejně jako to učinily ostatní neevropské podniky). Zálžitost byla v únoru 2008 uzavřena přátelskou dohodou, která otevřela cestu dalším italským investicím.

Restrukturalizace elektrárenského sektoru má za cíl soustředit všechny aktivity do jediné firmy CORPOELEC.

Akce započaté v r. 2008 v hutním, cementárenském a finančním sektoru

V dubnu 2008 bylo oznámeno znárodnění tří zahraničních cementáren, což bylo 90 % výroby: mexická CEMEX, švýcarská HOLCIM a francouzská LAFARGE. Tato jediná došla k dohodě: z celkové hodnoty 300 mil. USD bylo stanoveno odškodné ve výši 267 mil. USD a stažení žaloby do konce r. 2008. Ke splnění závazku venezuelského státu však nedošlo a diskuse mezi státem a podnikem začaly znovu.

V červnu 2008 oznámil prezident Chávez koupi Banco de Venezuela (od r. 1996 filiálka španělské skupiny Santander), ke které došlo po dohodě o kompenzaci (1,050 mld. USD) v r. 2009.

Pokud jde o hutní průmysl – Sidor byl renacionalizován v r. 2008 a v r. 2009 došlo k uspokojivé dohodě s argentinskou vládou díky přímé intervenci argentinské vlády.

Akce v ropném průmyslu v r. 2009

Zákon z května 2009 o kontrole ropných produktů, který umožňuje vládě vyvlastnit plně nebo částečně majetek a návazné služby týkající se ropy a ropných produktů, byl aplikován poprvé na podniky v oblasti Maracaiba, kdy bylo vyvlastněno 76 podniků, mezi nimi i evropské (Francie, VB a Itálie). Odškodnění je vypočítáváno na základě účetní hodnoty podniků, nejsou brány v úvahu vedlejší náklady a škody ani ušlý zisk. Vláda se nyní snaží o přátelské řešení.

Sektor potravinářsko-zemědělský a zabírání půdy

Ve jménu potravinové bezpečnosti a kontroly cen základních potravin (rýže) začal v únoru 2009 proces znárodnování části těchto podniků, včetně hlavní soukromé zemědělsko-potravinářské skupiny a multinacionální americké firmy Cargill (a také včetně podniků Polar, které založil Čech Carlos Roubíček). Nicméně, v polovině srpna 2009 vrátila vláda kontrolu vlastníkům. Tato událost dokazuje právní nejistotu podniků i v tomto odvětví.

Byly znárodněny i soukromé distribuční řetězce (Exito, Cada).

Podle zákona o půdě a s odvoláním na agrární reformu (redistribuce půdy) obsadila vláda mnoho pozemků s odůvodněním, že nejsou využívány. Tyto akce jsou nazývány jako „záchranné“, a to i v případech, že nespádají do kategorie latifundií, jejichž obsazení zákon povoluje.

Další strategické sektory, které byly zčásti či plně nacionalizovány v letech 2009–2010

V červnu 2009 schválilo národní shromáždění návrh zákona vedoucího k posílení kontroly státu nad petrochemií, kamenouhelnými doly a nad deriváty fosfátu.

Závěry pro investory

Revoluce již vedla ke znárodnění mnoha odvětví. Hlavní směry Národního plánu ekonomického a sociálního rozvoje na léta 2007–2013 počítají s oslabením soukromého sektoru ve prospěch státních společností, k čemuž napomáhají Zákon o sociálním vlastnictví, Zákon o městských pozemcích nebo Zákon o investicích. Znárodnění filiálek nebo zahraničních účastí se týkají především amerických a evropských podniků. Rostoucí počet mezinárodních arbitrází vede vládu ke snaze zpochybňovat uzavřené dohody, čímž se zvyšuje politické riziko investování v zemi. Ačkoliv zatím byly případy nacionalizace a expropriace řešeny dohodou, rostou obavy, že venezuelský stát může kdykoliv zasáhnout v některém sektoru či podniku, který je v soukromém vlastnictví, což významně snižuje přímé zahraniční investice.

Pobídky pro zahraniční investory neexistují.

9.2. Přímé zahraniční investice v teritoriu (odvětvová a teritoriální struktura)

Roky 2008, 2009 a 2010 probíhaly ve znamení nástupu íránských, čínských, běloruských a ruských investorů, zejména do těžby a zpracování ropy, těžby zlata, aluminia a železné rudy, výroby nákladních automobilů a bytové výstavby. V minulosti největší investice plynuly tradičně do oboru těžby ropy a plynu, díky investicím nadnárodních společností do údržby a náhradních dílů vrtných souprav a vrtného zařízení a linek předrafinace surové ropy. Mezi hlavní investory se řadily Panama (oblast daňového ráje), USA, Kolumbie, Švýcarsko, Velká Británie a Španělsko.

9.3. České investice v teritoriu

Nebyly zaregistrovány žádné české investice v teritoriu. V této souvislosti je třeba znovu upozornit na vysokou míru rizika podnikání v zemi, změnu společenského vlastnictví na státní, nulové státní záruky pro možnou repatriaci zisků z investic a návratnost samotných investic, třebaže vynaložených v rámci joint-venture s venezuelskými partnery.

9.4. Nejperspektivnější odvětví pro investice, privatizační a rozvojové projekty

Jak bylo uvedeno výše, za případné budoucí perspektivní obory (změní-li se podnikatelské klima) by bylo možno považovat rekonstrukci silniční a železniční infrastruktury, těžební průmysl, energetiku a systémy hromadné městské a příměstské dopravy.

Ve státním rozpočtu jsou zahrnuty plánované investice do těchto rámcových projektů:

- projekty v infrastruktuře
- těžba uhlí ve státě Zulia
- projekty do plynárenství
- první etapa silniční výstavby III. mostu přes Orinoko
- vybudování základního střediska telekomunikací
- železniční systém národní dopravy včetně propojení s Kolumbií a Brazílií

9.5. Rizika investování v teritoriu

Rizika byla popsána výše; vzhledem k dosavadnímu vývoji, politické nejistotě, problémům při přidělování a nedostatku deviz na dovozy a celkově nepříznivým perspektivám pro podnikání jsou rizika investování v teritoriu vysoká.

10. Očekávaný vývoj v teritoriu

10.1. Významné události v následujícím roce a jejich dopady na ekonomickou sféru země

Klíčovou událostí pro další vývoj země bude příští volba hlavy státu. Datum prezidentských voleb byl stanoven na 7. října 2012. Současný prezident Hugo Chávez, který v zemi vládne od r. 1999, již potvrdil, že se bude ucházet o zvolení pro své případné třetí funkčního období. Opoziční strany vyberou svého společného kandidáta v primárkách v únoru 2012; k favoritům patří Henrique Capriles Randonski, guvernér státu Miranda, a Pablo Perez, guvernér státu Zulia. Datum voleb bylo oznámeno teprve v srpnu 2011 a oproti minulosti je posunuto z prosince o dva měsíce dříve. Zvolený prezident se ujme úřadu v únoru 2013.

Letošní červnové oznámení prezidenta Cháveze, že mu byl diagnostikován rakovinný nádor, dodalo krátkodobému politickému výhledu další dávku nejistoty. Prezident od té doby již nicméně obnovil svoji aktivitu a je odhodlán ve své vládě pokračovat. Vzhledem ke špatné ekonomické situaci v zemi, způsobené lety nekompetentního vládnutí, se očekává další využívání mimořádných opatření, kdy díky zákonu Lei habilitante z r. 2010 může prezident vládnout prostřednictvím mimořádných dekretů bez potvrzení parlamentem. Předpoklad růstu pro 2011 je dle Economist Intelligence Unit 2,8 % s tím, že pro nadcházející období se bude pohybovat nepatrně nad 3-mi %. Roční míra inflace zůstane na úrovni 30 %. Pro vývoj hospodářství bude mít rozhodující význam výše těžby ropy, odhady její denní výše se pohybují okolo 2,3 milionů barelů.

10.2. Trendy, vstup země do mezinárodních uskupení, přijetí nových zákonů, daní apod.

Hodnocení země co se týče podnikatelského prostředí se propadá na jednu z posledních příček. Je to odrazem nepředvídatelných státních zásahů do ekonomiky, vysoce nestandardního makroekonomického prostředí, nízké úrovně právního zajištění a obtížného přístupu k devizovým prostředkům. Snaha státu o ovládnutí dalších sektorů ekonomiky dále omezuje aktivitu soukromé sféry a odrazuje zahraniční investice. Dalšími charakteristickými rysy venezuelského hospodářství jsou zpolitizované instituce, které vytvářejí úrodné prostředí pro korupci a byrokracii, nestabilní daňový systém, nepružný pracovní trh a zasahování do mechanismů tvorby cen a směnných kurzů.

V lednu 2011 byl zrušen dosavadní duální kurz k USD (2,60 VEF / 1 USD a 4,30 VEF / 1 USD) a zaveden jednotný směnný kurz 4,30 VEF / 1 USD. Toto opatření znamenalo 65 % devalvaci u více než 3.000 položek, kterých se týkal preferenční kurz (potraviny, léky atp.). Devalvaci provázely i opatření v daňové oblasti (zvýšení VAT, zavedení bankovní daně aj.). Z makroekonomického hlediska se jedná o zprůhlednění systému a kroku, který umožní vyrovnat schodek státního rozpočtu (zdvojnásobení nominálních příjmů ve VEF z vývozu ropy).

Z pohledu orientace zahraniční politiky se Chávezova vláda zaměřuje na tzv. regionální ekonomickou solidaritu, která spočívá v dodávkách venezuelské ropy při preferenčních cenách a výhodných dlouhodobých úvěrech, a to výměnou za politickou podporu režimu prezidenta Cháveze. Ekonomická spolupráce s ideově spřízněnými režimy (Kuba, Írán, Bělorusko, Čína, KLDR), levicovými režimy Latinské Ameriky (Bolívie, Ekvádor, Nikaragua), a v neposlední řadě Ruskem nabývá na významu.

V r. 2011 pokračují restriktce dovozů a jejich přísná kontrola. Nová omezení postihla především soukromý neropný sektor a měla dopad na ceny produktů vyráběných v zemi a zásobování trhu z domácí produkce. Problémy v zásobování trhu jsou stále výraznější (nedostatek mléka a mléčných produktů, masa, cukru, mouky aj.).

Venezuelská vláda se i do budoucna bude ubírat cestou potlačování dovozů a jejich nahrazováním národní produkcí. Tato je však nedostatečná, neodpovídá požadavkům místních zpracovatelů a není schopna zajistit potřeby obyvatelstva. Výsledky jsou tak růst cen národní produkce a nedostatečné zásobování trhu.

10.3. Nové možnosti pro český export či jinou ekonomickou spolupráci s ČR

Nové možnosti pro české exporty jsou závislé na budoucím politickém vývoji v zemi. Kromě perspektivních možností uvedených v předchozích kapitolách by za standardních obchodních a platebních podmínek byly možné např. dodávky pro:

- Petróleos de Venezuela (PDVSA) – možnosti vývozu bežešvých trubek na ropu a plyn, čističky průmyslových odpadů a spalovny, ropné armatury, přečerpávací stanice, vybavení opravárenských dílen aj.
- Compañía Venezolana de Guayana (CVG) – dodávky strojů a zařízení pro povrchovou těžbu, manipulaci, nakládku a vykládku železné rudy a bauxitu a jejich zpracování
- Státní loděnice DIANCA - vybavení doků a opravárenských dílen apod.

Za perspektivní lze považovat i případné akvizice nových produktů českého průmyslu, zejména strojírenství a dopravních prostředků, chemických produktů, zařízení pro potravinářský zpracovatelský průmysl (linky na chov a porážku drůbeže a skotu), hotových průmyslových výrobků a spotřebního zboží apod.

Je však třeba stále upozorňovat na nebezpečí vyplývající z uzavřenosti venezuelské ekonomiky (viz výše) a na právní nejistotu.